

საქმე #110210015001110336

საქართველოს უზენაესი სასამართლო

გ ა დ ა წ ყ ვ ე ტ ი ლ ე ბ ა საქართველოს სახელით

საქმე №ას-851-795-2017

ას-851-795-2017 ს-----ე

20 აპრილი, 2018 წელი,

ქ. თბილისი

**სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა:**

**მზია თოდუა (თავმჯდომარე),
ეკატერინე გასიტაშვილი(მომხსენებელი),
პაატა ქათამაძე**

საქმის განხილვის ფორმა _ ზეპირი განხილვის გარეშე

კასატორი - შპს „ს-----ე“ (მოპასუხე, შეგებებული სარჩელით მოსარჩელე)

მოწინააღმდეგე მხარე - დ----- ხ-----ე (მოსარჩელე, შეგებებული სარჩელით მოპასუხე)

გასაჩივრებული გადაწყვეტილება - ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 24 აპრილის გადაწყვეტილება

კასატორის მოთხოვნა - გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილების მიღებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა, ხოლო შეგებებული სარჩელის დაკმაყოფილება

დავის საგანი თავდაპირველ სარჩელში - 2015 წლის 25 აპრილის პარტნიორთა კრების დადგენილების ბათილად ცნობა და 2014 წლის დივიდენდის დაკისრება, შპს „ს-----ე“ 2015 წლის წესდების ნაწილობრივ ბათილად ცნობა

დავის საგანი შეგებულ სარჩელში - შპს „ს-----ეს“ პარტნიორთა შემადგენლობიდან პარტნიორული შეუთავსებლობის, საწესდებო კაპიტალისა და წილი კაპიტალის შეუვსებლობის გამო დ----- ხ-----ის გარიცხვა

აღწერილობითი ნაწილი:

1. ზესტაფონის რაიონის ადგილობრივი მმართველობის გამგეობის 1992 წლის 19 მარტის გადაწყვეტილებით დარეგისტრირდა მცირე საწარმო "ს-----ე" (შემდეგში: საწარმო, მოპასუხე, შეგებულ სარჩელით მოსარჩელე, პირველი აპელანტი, კასატორი), რომლის დირექტორად არჩეულ იქნა დ----- ხ-----ე. ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს 1997 წლის 15 ოქტომბრის დადგენილებით მცირე საწარმო "ს-----ე" გადაკეთდა შპს "ს-----ედ", საზოგადოების საწესდებო კაპიტალი შეადგენდა 2000 ლარს და მისი დამფუძნებელი პარტნიორები იყვნენ დ----- ხ-----ე (შემდეგში: მინორიტარი პარტნიორი, მოსარჩელე, შეგებულ სარჩელით მოპასუხე, მეორე აპელანტი) და ა----- მ-----ე. საზოგადოების დირექტორი იყო დასახელებული მინორიტარი პარტნიორი (იხ. ამონაწერი გადაწყვეტილებიდან - ტ.3, ს.ფ. 105-113; სასამართლოს დადგენილება - ტ. 3, ს.ფ. 127-128; საწარმოს წესდება, 1997 წლის რედაქცია - ტ.3, 119-128).
2. საწარმოს პარტნიორობიდან 2001 წელს ა----- მ-----ის გასვლის შემდეგ საწარმოს პარტნიორი გახდა ც----- მ-----ე. ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს 2001 წლის 6 აპრილის დადგენილების შესაბამისად საზოგადოების საწესდებო კაპიტალი შეადგენდა 2000 ლარს, რაც წარდგენილი იყო არაფულადი შენატანით. საზოგადოების გენერალური დირექტორია ც----- მ-----ე (იხ. საწარმოს წესდება, 2001 წლის რედაქცია- ტ.3, ს.ფ. 156-163; ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს 2001 წლის 6 აპრილის დადგენილება - ტ.3, ს.ფ. 39-40; საწარმოს 2001 წლის 23 მარტის პარტნიორთა საერთო კრების ოქმი - ტ.3, ს.ფ. 164-165).
3. პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით 2002 წლის 30 ივლისიდან მინორიტარი პარტნიორი გაირიცხა საზოგადოების პარტნიორთა შემადგენლობიდან და საწესდებო კაპიტალში წილები გადანაწილდა შემდეგნაირად: ც----- მ-----ე 34%, შ.პ.ს. ,---- – 66%. 2006 წლის 27 აპრილის წილის დათმობის ხელშეკრულების საფუძველზე საწარმოს 100%-იანი წილის მფლობელი გახდა ც----- მ-----ე (შემდეგში: მაჟორიტარი ან დომინანტი პარტნიორი; საწარმოს დირექტორი)- იხ. დადგენილება წესდებაში ცვლილებების რეგისტრაციის შესახებ - ტ.3, ს.ფ.45; საწარმოს 2002 წლის 15 ივლისის და 30 ივლისის პარტნიორთა საერთო კრების ოქმები - ტ.3, 167-175; წილის დათმობის ხელშეკრულება - ტ.3, ს.ფ. 55-57; საწარმოს წესდება - ტ.3, ს.ფ. 58-65.

4. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს 2007 წლის 7 ივნისის გადაწყვეტილებით, რომელიც კანონიერ ძალაშია შესული, წინამდებარე გადაწყვეტილების პირველ პუნქტში დასახელებული მინორიტარი პარტნიორი კვლავ აღირიცხა საწარმოს საწესდებო კაპიტალის 25%-ის მფლობელ პარტნიორად (იხ. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს 2007 წლის 7 ივნისის გადაწყვეტილება -ტ.1, ს.ფ. 24-30; ტ.3, ს.ფ. 66-72; საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2007 წლის 12 ოქტომბრის განჩინება ტ.3, ს.ფ. 225-227).
5. ზემოხსენებულიდან გამომდინარე საწარმოს დამფუძნებლები არიან: მაჟორიტარი - 75%-იანი წილის მფლობელი და მინორიტარი - 25%-იანი წილის მფლობელი პარტნიორები (იხ. ამონაწერი მეწარმეთა და არასამეწარმეო პირთა რეესტრიდან - ტ.4, ს.ფ.44-46).

6. მინორიტარი პარტნიორის სასარჩელო მოთხოვნა და საფუძვლები

- 6.1. საწარმოს მინორიტარმა პარტნიორმა სარჩელი აღძრა საწარმოს წინააღმდეგ და მოითხოვა:
- 6.1.1.ამ კაპიტალური საზოგადოების 2015 წლის 25 აპრილის N3 კრების გადაწყვეტილების ბათილად ცნობა, რომელიც ეხება 2014 წლის გაუნაწილებელ მოგებას, რომელიც მიმართულ იქნა საწარმოს სარეზერვო ფონდის შესავსებად;
- 6.1.2. მოპასუხისათვის მოსარჩელის სასარგებლოდ დივიდენდის გადახდის დაკისრება, რაც 2014 წლის ფინანსური მოგების 45 186 ლარის 25%-ია და 11 296 ლარს შეადგენს;
- 6.1.3. მოსარჩელემ ასევე მოითხოვა საწარმოს წესდების დებულებების ნაწილობრივ ბათილად ცნობა.
- 6.2. მინორიტარმა პარტნიორმა თავისი სარჩელი შემდეგ ფაქტობრივ გარემოებებზე დააფუძნა:
- 6.2.1.მოსარჩელე საწარმოს 25%-იანი წილის მფლობელი პარტნიორია; მოპასუხე საწარმოს დირექტორი, რომელიც იმავდროულად საწარმოს 75%-იანი წილის მფლობელი არის, ზღუდავს მინორიტარი პარტნიორის უფლებებს. 2015 წლის 25 აპრილს პარტნიორთა კრებაზე განხილულ იქნა 2014 წლის წლიური ანგარიში და დადგინდა, რომ წმინდა მოგებამ შეადგინა 45 184 ლარი, საიდანაც მას მოპასუხემ (საწარმომ) უნდა აუნაზღაუროს დივიდენდის სახით 25%, რაც 11 296 ლარია;
- 6.2.2. მინორიტარი პარტნიორის მტკიცებით, საწარმოს პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით არასწორად გამოაკლდა წმინდა მოგებას საგადასახადო შემოწმების შედეგად დარიცხული 24 468 ლარი. აღნიშნული თანხა საწარმოს უნდა გადაეხადა 2013 წლის მოგებიდან, რომელიც შეადგენდა 32 324 ლარს და არ განაწილდა სწორედ იმის გამო, რომ საგადასახადო

შემოწმების შედეგად საურავიანად დაერიცხებოდა 35 000 ლარზე მეტი. საგადასახადო შემოწმების შედეგად საწარმოსათვის დარიცხული 24 468 ლარი ისე გამოაკლეს 2014 წლის მოგების თანხას, რომ არ ახსნეს, თუ რაში გაიხარჯა 2013 წლის მოგების თანხა. ასევე, მოსარჩელეს არასწორად მიაჩნია 2014 წლის მოგების თანხისათვის სესხად აღებული- 15 000 ლარის გამოკლებაც, რომლის აღების საჭიროება რეალურად არ არსებობდა, ვინაიდან საწარმომ 2013 წელი მოგებით დაასრულა და 2014 წელს სესხის აღება არაფრით იყო განპირობებული; ასევე, აღნიშნული სესხის აღება საექვო ხდება იმითაც, რომ სესხი აღებულია ამ საწარმოს ტერიტორიაზე მოქმედი ბაზრობის დირექტორის შორენა ბეკურაშვილისაგან, რომელიც არის მოპასუხე საწარმოს დირექტორის (მაჟორიტარი პარტნიორის) ახლობელი პირი;

6.2.3. მოპასუხე საწარმოს 75%-იანი წილის მფლობელი პარტნიორი ბოროტად იყენებს საკუთარ უფლებამოსილებას, ყოველწლიურად ზღუდავს მინორიტარი პარტნიორის უფლებებს; რიცხავს მას საწარმოს პარტნიორობიდან, დაუსაბუთებლად ამცირებს დივიდენდის სახით გასანაწილებელი მოგების ოდენობას და მოსარჩელე მხოლოდ სასამართლოს მეშვეობით ახდენს თავისი უფლებების დაცვას. აღნიშნულის გამო, მინორიტარი პარტნიორი სარჩელით მოითხოვს, სასამართლო შეიჭრას პარტნიორთა კრების დისკრეციის ფარგლებში, ბათილად ცნოს პარტნიორთა 2015 წლის 25 აპრილის კრების გადაწყვეტილება და მოსარჩელეს კუთვნილი დივიდენდი - 11296 ლარი მისცეს;

6.2.4. მინორიტარი პარტნიორის მტკიცებით, საწარმოს 2015 წლის წესდების ზოგიერთი დებულება ზღუდავს მისი, როგორც პარტნიორის უფლებებს და კანონსაწინააღმდეგოა. მოსარჩელე მოითხოვს, ბათილად იქნეს ცნობილი წესდების შემდეგი პუნქტები:

- 4.4 პუნქტი, რომლის მიხედვით პარტნიორს შეუძლია საწესდებო კაპიტალის გაზრდა ან შემცირება - კანონით დასაშვებ მინიმალურ ოდენობამდე მაშინაც კი, თუ ერთ-ერთი პარტნიორი წინააღმდეგი იქნება, საწესდებო კაპიტალის გაიზარდოს;
- 5.1.2. ქვეპუნქტის სიტყვები „...ან მისი წილი საზოგადოების წმინდა მოგებიდან მოახმაროს საზოგადოების განვითარებას და სხვადასხვა ინფრასტრუქტურული მშენებლობის წარმოებას. პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით, პარტნიორთა კრება ამ საკითხს გადაწყვეტს ხმათა უბრალო უმრავლესობით. პარტნიორს უფლება აქვს, თავისი წილი საზოგადოების წმინდა მოგებიდან არ მოახმაროს საზოგადოების განვითარება-გაფართოებას, თუმცა ასეთ შემთხვევაში, პარტნიორი კარგავს უფლებას, ქონების იმ საკუთრებაზე, რომელიც შეიქმნება დანარჩენი

- პარტნიორების წილის გამოყენებით;
- 5.1.3 ქვეპუნქტი სრულად;
 - 5.1.8. ქვეპუნქტის შემდეგი სიტყვები „... არ დაუკავშირდეს არ დაიკავოს საწარმოსთან მოდავე იურიდიულ პირებთან რაიმე სახის თანამდებობა ოფიციალურად ...პარტნიორებისაგან ფარულად, არ მისცეს საზოგადოების საწინააღმდეგო ცრუ ახსნა-განმარტებები სამართალდამცავ სტრუქტურებში... დაემორჩილოს და მონაწილეობა მიიღოს საწარმოს კრებებში როგორც პარტნიორმა, შეასრულოს პარტნიორთა კრებების გადაწყვეტილებები არ გახადოს სადავოდ პარტნიორთა გადაწყვეტილებები უსაფუძვლოდ არ მოახდინოს ნებისმიერ შესაძლო პარტნიორთან, ამა თუ იმ კომერციული საქმიანობის ხელის შეშლა პირადი ინტერესების გამო, დამატებითი სარგებლის მიღების მიზნით ... ასევე ცრუ, გამოგონილი, საფუძველს მოკლებული საჩივრებით, არ მიმართოს სამართალდამცავ სტრუქტურებს, პირადი ინტერესებისა და ასევე პირადი სარგებლის მიღების მიზნით. პარტნიორი ვალდებულია, საზოგადოების წინაშე, იმის შესახებ, რომ თუ რომელიმე პარტნიორი დაიწყებს მუშაობას სახელმწიფო სამსახურში, იგი ვალდებული გახდება, საწარმოში თავისი წილის მართვა გადასცეს მისთვის სასურველ პირს, მინდობილობით ან რაიმე სხვა ფორმით, რადგან არ ისარგებლოს თავისი მდგომარეობით ბოროტად და არ მოახდინოს პარტნიორზე ზეგავლენა მისი ინტერესების გასატარებლად;
 - 5.1.10 ქვეპუნქტი სრულად;
 - 6.2 პუნქტში სიტყვები: „... მაშინაც კი თუ ერთ-ერთ პარტნიორს ზღუდავს „სამეწარმეო კანონის 9.1. მუხლი“;
 - 6.7.10 ქვეპუნქტის სიტყვები: „... გარდა იმ შემთხვევისა, როცა საწარმოდან პარტნიორი გადის, ან შემოდის სხვა პარტნიორი, წილის მესაკუთრეობის უფლებით - ბათილად ცნობა;
 - 7.3. პუნქტის სიტყვები: „...და პარტნიორებს ... იყონ სახელმწიფო სამსახურშიწინააღმდეგ შემთხვევაში, დირექტორმა, ან პარტნიორმა შეიძლება დაკარგოს საწარმოში თავისი პარტნიორული წილი, ამ წესდებაში გაწერილი ვალდებულებების დარღვევის გამო, სხვა პარტნიორთა მოთხოვნით, ისევ სასამართლოს მეშვეობით - ბათილად ცნობა“;
 - 7.5.1. ქვეპუნქტის სიტყვები: „... ამტკიცებს და შეაქვს ცვლილებები საწარმოს წესდებაში“
 - 7.5.2. ქვეპუნქტის სიტყვები: „...პარტნიორი ვალდებულია შეასრულოს პარტნიორთა კრების დადგენილებები, პარტნიორი ასევე ვალდებულია ხელი შეუწყოს და მიიღოს მონაწილეობა პარტნიორთა კრების მუშაობაში, იგი ვალდებულია უმიზეზოდ ხელი არ შეუშალოს პარტნიორთა კრებების ჩატარებას. წინააღმდეგ შემთხვევაში, პარტნიორს თავისი სხვაგვარი

- მოქმედება ჩაეთვლება საწარმოს საზიანო მოქმედებად - ბათილად ცნობა“;
- 8.4 პუნქტის დათქმის ბათილად ცნობა, რომლის მიხედვით პარტნიორი უფლებამოსილია, ფლობდეს საწარმოში ამა თუ იმ ქონებას პირად საკუთრებაში, იმ შემთხვევაში, თუ დანარჩენ პარტნიორებს (პარტნიორს) მონაწილეობა არ მიუღია ამ ქონების შეძენა-შექმნაში.

7. საწარმოს შესაგებელი მინორიტარი პარტნიორის თავდაპირველ სარჩელზე; საწარმოს შეგებებული სარჩელის მოთხოვნა და საფუძვლები

- 7.1. საწარმოს დირექტორმა (იხ. წინამდებარე გადაწყვეტილების მე-3 პუნქტი) და მისმა წარმომადგენელმა წერილობით წარდგენილი შესაგებლით მინორიტარი პარტნიორის სარჩელი არ ცნეს იმ მოტივით, რომ სარჩელი უსაფუძვლო და დაუსაბუთებელია, კერძოდ: საწარმოს პარტნიორთა 2015 წლის 25 აპრილის კრება კანონის მოთხოვნათა სრული დაცვითაა ჩატარებული, რომელსაც მოსარჩელე (მინორიტარი პარტნიორი) არ დაესწრო. კრების ოქმი, საბუღალტრო მონაცემებთან ერთად, მინორიტარ პარტნიორს ფოსტით გადაეგზავნა და მას არ გაუსაჩივრებია. ამასთან, გასულია კრების ოქმის გასაჩივრების 2-თვიანი ხანდაზმულობის ვადა;
- 7.1.1. მინორიტარი პარტნიორი აგრძელებს დავას საწარმოს წინააღმდეგ გამოგონილი ცრუ ბრალდებებით, იმსუბუქებს მდგომარეობას და კანონის სრული იგნორირებით პარტნიორთა კრების გვერდის ავლით, სასამართლოს მეშვეობით ზედიზედ მიიღო დივიდენდები საგადასახადო მოგებიდან, რომლის შექმნაშიც მას არავითარი მონაწილეობა არ მიუღია. საწარმოში არ შეუტანია საწესდებო და წილი კაპიტალის თანხები, რომლის გარეშეც იგი არ ითვლება პარტნიორად;
- 7.1.2. მინორიტარი პარტნიორის სარჩელი უსაფუძვლოა დივიდენდების მოთხოვნის ნაწილში. დივიდენდები ნაწილდება არა სასამართლოს, არამედ - პარტნიორთა კრების მიერ და ისიც იმ შემთხვევაში, თუ სხვა პარტნიორებმა მიიღეს დივიდენდები და მოსარჩელეს, როგორც პარტნიორს, არ მისცეს. ამ შემთხვევაში კი პარტნიორთა კრებამ მიიღო გადაწყვეტილება, რომ 2014 წლის დივიდენდი არ განაწილდეს. საწარმოს წესდებითა და ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს 2015 წლის 30 სექტემბრის გადაწყვეტილებით სასამართლოს არა აქვს უფლება, ჩაერიოს დივიდენდების განაწილების საქმეში. ამასთან, დივიდენდი ნაწილდება არა საგადასახადო მოგებიდან, არამედ - საფინანსო მოგებიდან, რომელიც ამ შემთხვევაში 5718 ლარს შეადგენს და, პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით, აღნიშნული თანხა მიმართულია საწარმოს სარეზერვო ფონდში;
- 7.1.3. მოპასუხე უთითებს, რომ ასევე უსაფუძვლოა მინორიტარი პარტნიორის სარჩელი წესდების ბათილობის შესახებ. წესდებაში ცვლილების შეტანის საკითხიც პარტნიორთა კრების პრეროგატივაა და სასამართლოს არ აქვს

უფლება, საზოგადოებას განუსაზღვროს მოქმედების არეალი. სასამართლოს მიერ 2015 წლის 3 თებერვალს დამტკიცებული მორიგების აქტისა და მოსარჩელის (მინორიტარი პარტნიორის) წერილობითი თანხმობის შემდეგ, საჯარო რეესტრმა რეგისტრაციაში გაატარა საწარმოს ახალი წესდება და, კრების ოქმთან ერთად, გადაეცა მინორიტარ პარტნიორს, ხოლო ამ უკანასკნელმა გაუშვა წესდების რეგისტრაციის ბათილობის ნაწილში გასაჩივრების ერთოვანი ვადა, ხოლო პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილების გასაჩივრების ნაწილში - ორთვანი ვადა. ამასთან, საწარმოს წესდებით მოსარჩელეს არ ეზღუდება მისი წილი დივიდენდის მიღების უფლება. წესდების არც ერთი პუნქტი არ ეწინააღმდეგება კონსტიტუციას, სამოქალაქო კოდექსს და „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონს.

7.2. საწარმომ შეგებებული სარჩელი აღძრა მინორიტარი პარტნიორის წინააღმდეგ და მისი გარიცხვა მოითხოვა საწარმოს პარტნიორთა შემადგენლობიდან, პარტნიორული შეუთავსებლობის, საწესდებო კაპიტალისა და წილი კაპიტალის შეუვსებლობის გამო. შეგებებულმა მოსარჩელემ შემდეგ გარემოებებზე მიუთითა:

7.2.1. მინორიტარ პარტნიორთან პარტნიორული ურთიერთობის გაგრძელება შეუძლებელია, რის გამოც პარტნიორთა კრების 2015 წლის 27 ოქტომბრის გადაწყვეტილებით იგი გარიცხულ იქნა საწარმოს პარტნიორთა შემადგენლობიდან. ამის მიზეზი ის იყო, რომ მინორიტარმა პარტნიორმა სათავისოდ გამოიყენა ზესტაფონის გამგეობის არქიტექტურის სამსახურში მუშაობა და 1992 წლის 19 მარტს რეგისტრაციაში გაატარა თავისი დირექტორობით მცირე საწარმო „ს-----ე“. ზესტაფონის გამგეობიდან უმუშევრად დარჩენილმა მინორიტარმა პარტნიორმა (თავდაპირველმა მოსარჩელემ) გამოიყენა მცირე საწარმო „ს-----ეს“ წესდება და, დოკუმენტების გაყალბებით, ჩაერთო სილიკომანგანუმის ქერქული ნარჩენების ბიზნესში. მცირე საწარმო „ს-----ესა“ და მცირე საწარმო „ასპარეზს“ შორის დადებული ყალბი ხელშეკრულების საფუძველზე, ამ უკანასკნელი მცირე საწარმოსაგან, აიღო საკოლმეურნეო ბაზრის მიმდებარე ტერიტორიაზე მიწის ნაკვეთი ბაზრის მოსაწყობად და, ა----- მ-----ის (იხ. წინამდებარე გადაწყვეტილების 1-2 პუნქტები) ხელშეწყობითა და სახსრებით, მოაწყო მარტივი ტიპის ბაზრობა. ა----- მ-----ის უყურადღებობის გამოყენებით მინორიტარმა პარტნიორმა (საწარმოს შეგებებული სარჩელის მოპასუხემ), ბუღალტრისა და მოლარის თანამდებობებზე დანიშნა თავისი ცოლისა და მეუღლე. სახელმწიფოს კუთვნილი 56 კვ.მ მიწა 1200 ლარად მიჰყიდა ბაზრის მოვაჭრეს - ვ----- მ-----ეს და ამ ეტაპზე დღის წესრიგში დგას ამ მიწის ნაკვეთის ვ----- მ-----ისათვის გადაცემის

საკითხი. ანალოგიურად, სახელმწიფოს კუთვნილი მიწის ნაკვეთები, პარტნიორთა კრების გვერდის ავლით, მინორიტარმა პარტნიორმა ბ----- ლ---ს მიჰყიდა და მიღებული თანხა მიითვისა. 1999 წელს კომისიამ გამოავლინა მინორიტარი პარტნიორის თაღლითური სქემა, რომლითაც სახელმწიფო ბიუჯეტისათვის დამალულმა შემოსავლებმა შეადგინა 102 000 ლარი; აღნიშნული მოქმედებებით მინორიტარმა პარტნიორმა სისხლის სამართლის დანაშაული ჩაიდინა;

7.2.2. მინორიტარმა პარტნიორმა, 2000 წლის 14 სექტემბერს, პარტნიორთა კრების გვერდის ავლით, თაღლითური გზით მოპასუხე საწარმოს (რომელიც შეგებებული სარჩელის ავტორია) მინდობილობის საფუძველზე, ამ უკანასკნელის ტერიტორიაზე არსებული სილიკომანგანუმის ქერქული ნარჩენების მოსაპოვებლად გადასცა ვინმე რ----- ჯ-----ს და ბეს სახით გამოართვა 15 000 აშშ დოლარი; მათ შორის დავის წარმოშობის შემდეგ, მინორიტარი პარტნიორი შეეცადა ფარულად, პარტნიორთა კრების გვერდის ავლით, საწარმოს მთლიანი ქონება რ----- ჯ-----ისათვის გადაეფორმებინა, რაშიც მას ხელი შეუშალეს და საწარმო გადაარჩინეს;

7.2.3. საწარმოსათვის მინორიტარი პარტნიორის მიერ მიყენებული ზიანის ანაზღაურების მიზნით ამ უკანასკნელმა და ა----- მ-----ემ გაჰყიდეს თავთავიანთი წილები: მინორიტარმა პარტნიორმა თავისი 25% -იანი წილი მიჰყიდა შ.პ.ს. ,----, ხოლო ა----- მ-----ემ თავისი 25% 25% -იანი წილი მიჰყიდა ც----- მ-----ეს (წინამდებარე გადაწყვეტილების მე-3 პუნქტში მითითებულ მაჟორიტარ პარტნიორს);

7.2.4. საწარმოს 2001 წლის წესდების 4.2 მუხლის საფუძველზე, პარტნიორები ვალდებული იყვნენ, შეეცნოთ საწესდებო კაპიტალი. განაწყენებულმა მინორიტარმა პარტნიორმა, პასუხისმგებლობისაგან თავის არიდების მიზნით, გაიტაცა საწარმოს ბეჭედი, საბუღალტრო და საქმიანი დოკუმენტები და მიიმალა. იმის გამო, რომ აღნიშნულის დაბრუნება ვერ მოხერხდა მინორიტარი პარტნიორისაგან, ეს უკანასკნელი, 2002 წლის 30 დეკემბერს გაირიცხა საწარმოს პარტნიორობიდან;

7.2.5. მინორიტარი პარტნიორი შეუამხანაგდა ა----- მ-----ეს და ამ უკანასკნელის მიერ შექმნილ შ.პ.ს. „თ-----ს“, შ.პ.ს. ,----მა იჯარით გადასცა მოპასუხე საწარმოს ბაზრობა, სადაც უსაფრთხოების ინჟინრად დაინიშნა თვითონ მინორიტარი პარტნიორი. ამავე პერიოდში ეს უკანასკნელი მოპასუხე საწარმოს ქონების მმართველად დანიშნა სასამართლომ. მინორიტარმა პარტნიორმა მოპარული დოკუმენტები გამოიყენა შ.პ.ს. „თ----- თან“ ერთად სასამართლოში და სამართალდამცავ სტრუქტურებში, მოპასუხე საწარმოსთან დაპირისპირებულ ფიზიკურ და იურიდიულ პირებთან;

7.2.6. შ.პ.ს. ,----მა, 2006 წელს, გაყიდა თავისი კუთვნილი 66%-იანი წილი,

რომელიც შეისყიდა წინამდებარე გადაწყვეტილების მე-3 პუნქტში დასახელებულმა მაჟორიტარმა პარტნიორმა და გახდა საწარმოს 100%-იანი წილის მფლობელი;

7.2.7. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს 2007 წლის 7 ივნისის გადაწყვეტილებით საწარმოს წილის 25%-იან მფლობელ პარტნიორად კვლავ მინორიტარი პარტნიორი (თავდაპირველი მოსარჩელე) აღირიცხა, შესაბამისად, მოპასუხე საწარმოს მაჟორიტარ პარტნიორს, მასთან ყოველგვარი შეთანხმების გარეშე, ჩამოერთვა საწარმოში კუთვნილი წილის 25%, სასყიდლისა და ანაზღაურების გარეშე; მინორიტარმა პარტნიორმა (თავდაპირველმა მოსარჩელემ) არ მოახდინა და არც მოპასუხე საწარმოს მისცა თანხმობა, წესდებაში, საჯარო რეესტრის მიხედვით, შესულიყო შესაბამისი ცვლილება. წესდებითა და „მეწარმეთა შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად, მინორიტარ პარტნიორს არ შეუტანია 25%-ის ტოლფასი საწესდებო კაპიტალის თანხა - 500 ლარი და მაჟორიტარი პარტნიორის (იხ. წინამდებარე გადაწყვეტილების მე-3 პუნქტი) ხარჯზე მიღებული 25%-ის ტოლფასი წილი კაპიტალის თანხა. მინორიტარი პარტნიორი საწარმოში არ მიდიოდა, არ ესწრებოდა პარტნიორთა კრებებს. სრულიად უსაფუძვლოდ შეიტანა საჩივარი პროკურატურაში, თითქოს მოპასუხე საწარმოში გამოვლინდა დიდი ოდენობით შემოსავლების დამალვა, რის გამოც, საზოგადოებიდან როგორც საქმიანი, ისე საბუღალტრო დოკუმენტები ფინანსურმა პოლიციამ გაიტანა და გამოძიება გაგრძელდა 2010 წლის 24 დეკემბრამდე. საბოლოოდ, თავდაპირველი მოსარჩელის (მინორიტარი პარტნიორის) მიერ საჩივარში მითითებული ფაქტები არ დადასტურდა და პროკურატურამ შეწყვიტა საქმის წარმოება სისხლის სამართლის დანაშაულის ნიშნების არ არსებობის გამო;

7.2.8. მინორიტარი პარტნიორი ამ პერიოდში აგრძელებდა საწარმოს წინააღმდეგ ძირგამომთხრელ საქმიანობას და შანტაჟის გზით ცდილობდა, უკანონოდ მიეღო საწარმოდან 50 000 ლარი, ბუღალტერიის გკერდის ავლით, 30 000 ლარად ღირებულ დაკვეთაზე თანხმობის მიღების სანაცვლოდ; წილიდან გასვლის იმიტირებით; მოსარჩელემ (მინორიტარმა პარტნიორმა) მოპასუხე საწარმოს ჯერ მიაღებინა საწარმოდან გარიცხვის გადაწყვეტილება და მიიღო 13 811 ლარი, შემდეგ კი გაასაჩივრა კრების გადაწყვეტილება, რადგან მოპასუხე საწარმო ვერ დაიყოლია დანაშაულის ჩადენაში, საბუღალტრო დოკუმენტების შეცვლისა და წილის კომპენსაციის თანხის დივიდენდის თანხაში ჩათვლის შესახებ. მოსარჩელე აგრძელებდა მოპასუხე საწარმოს წინააღმდეგ მტრულ საქმიანობას, საწარმოს საქმიან დოკუმენტებს საზოგადოებისადმი მტრულად განწყობილ ძალებს, მათ შორის ვინმე თ----- კ-----ის დაჯგუფებას, აწვდიდა;

7.2.9. მოსარჩელე აგრძელებდა საწარმოსაგან თანხების გამოძალვას შეცოდებით, ხან ბავშვების ავადმყოფობის მოშველიებით, პარალელურად კი მუშაობდა „ზესტაფონ გაზის“ დირექტორად, სადაც თურმე სახელმწიფო ქონების ქურდობასა და რეალიზაციას ეწეოდა, ხოლო მიღებულ თანხას ითვისებდა. მინორიტარი პარტნიორი, 2008 წლის 28 მაისს, მიცემულ იქნა სისხლის სამართლის პასუხისგებაში და, გამოძიებასთან თანამშრომლობის სანაცვლოდ, საპროცესო გარიგება გაუფორმეს.

7.2.10. მოსარჩელე, თავისი მეგობრების ა---- გ-----ასა და ი-----ის წყალობით, 2012 წელს ისევ დაინიშნა სახელმწიფო სამსახურში შ.პ.ს. „მ-----ის“ მენეჯერად; იმ დროისათვის მოპასუხე საწარმოში რამდენიმე ათეული მილიონის სილიკომანგანუმის ქერქული ნარჩენები იყო დასაწყობებული და თუ ზემოხსენებული პირები საწარმოს ხელში ჩაგდებაში დაეხმარებოდნენ მოსარჩელეს, ეს უკანასკნელი მეგობრებს გაუნაწილებდა წილებს. მინორიტარმა პარტნიორმა ისარგებლა თავისი მეგობრების კავშირებით და მოპასუხე საწარმოს წინააღმდეგ განაახლებინა სისხლის სამართლის საქმე იგივე ბრალდებით და აქტიურად ჩაერთო ყოფილი საკოლმეურნეო ბაზრის მოვაჭრეთა საპროტესტო აქციებში, მოპასუხე საწარმოსადმი მტრულად განწყობილ თ----- კ-----ესთან ერთად. მოსარჩელემ, ა---- გ-----ასა და ხელისუფლებასთან დაახლოებულ რ---- მ-----ესთან ერთად, დააფუძნა შ.პ.ს. „რ-----ი“, გახდა მისი დირექტორი, რისი უფლებაც მას არ ჰქონდა საჯარო სამსახურის შესახებ კანონის შესაბამისად, ისევე, როგორც მოპასუხე საწარმოს წესდებითა და „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონით, მინორიტარ პარტნიორს ეკრძალებოდა კონკურენტი ფირმაში საქმიანობა;

7.2.11. მოსარჩელემ, ა---- გ-----ას დირექტორობით, შ.პ.ს. „რ-----ის“ მონაწილეობით ჩამოაყალიბა მოპასუხე საწარმოს კონკურენტი ფირმა შ.პ.ს. „ზ-----ა“, ასევე, ბაზრის მოვაჭრეთა მოტყუებით და მათი მონაწილეობით, ჭანტურიას და რუსთაველის ქუჩის მესაკუთრეთა კავშირი „ამხანაგობა ქარვასლა“ დააფუძნა. მინორიტარი პარტნიორის მიზანი იყო სილიკომანგანუმის ქერქული ნარჩენების ამოღების, ამავე ქუჩებზე ბაზრობის მოწყობის გზით, მოპასუხე საწარმოს კუთვნილი ტერიტორიის მიერთებით, ერთიანი სავაჭრო სისტემის შექმნა. მინორიტარმა პარტნიორმა აქაც გამოაჩინა თავისი მოღალატეობრივი ბუნება და პარტნიორების მიმართ განხორციელებული უკანონო ქმედებებისათვის და მათთვის მიყენებული ზიანისათვის 2015 წლის 8 აგვისტოს იგი გარიცხულ იქნა პარტნიორთა შემადგენლობიდან;

7.2.12. მოპასუხე საწარმო კომპრომისზე წავიდა და უარი თქვა მინორიტარი პარტნიორის მიერ მიღებული საკომპენსაციო თანხის - 13 811 ლარის

დაბრუნებაზე და იმის გამო, რომ საწარმოსა და მის მინორიტარ პარტნიორს შორის საბოლოოდ დასრულებულიყო დავა, საწარმომ გადაწყვიტა, რომ დასახელებულ თანხას მოსარჩელეს (მინორიტარ პარტნიორს) ჩაუთვლიდა დივიდენდებში, თუკი ეს უკანასკნელი შეუდგებოდა პარტნიორულ ურთიერთობას, შეწყვეტდა უსაფუძვლო საჩივრებს, სასარჩელო დავებს ქუთაისის სააპელაციო და საქართველოს უზენაეს სასამართლოებში, მიუჯდებოდა მოლაპარაკების მაგიდას, შეიტანდა საწესდებო კაპიტალის და წილი კაპიტალის თანხებს; დაესწრებოდა 2015 წლის 20 თებერვლის პარტნიორთა კრებას, მაგრამ ეს არ მოხდა. მოსარჩელემ კვლავ გააგრძელა დავები და, ქუთაისის სააპელაციო და საქართველოს უზენაესი სასამართლოების გადაწყვეტილების/განჩინების საფუძველზე, საწარმოს გადასახდელად დაეკისრა 25 000 ლარი საგადასახდაო მოგებიდან. მოსარჩელემ საწარმოში სააღსრულებო სამსახური შეიყვანა და დააყადაღა მისი ქონება, ანგარიშები და ისე მიიღო თანხები;

7.2.13. საწარმოს წილის მფლობელად კვლავ აღრიცხვის შემდეგ მოსარჩელე (მინორიტარი პარტნიორი) არ გამოცხადდა საწარმოში, არ მიიღო მონაწილეობა პარტნიორთა კრებაში, რომელსაც უნდა დაეფიქსირებინა ახალ წესდებაში მისი წილი, მის მიერ შესატანი საწესდებო და წილი კაპიტალის თანხები. ამ თანხების გადახდისაგან თავის არიდების მიზნით, მინორიტარი პარტნიორი დაუკავშირდა მოპასუხე საწარმოს მიმართ მტრულად განწყობილ ძალებს, კერძოდ, თ----- კ-----ეს, შ.პ.ს. „თ-----ს“ და, მათთან ერთად, საჩივრებით მიმართა პროკურატურას, თუმცა უშედეგოდ;

7.3. შეგებებული სარჩელის ავტორს (საწარმოს) მიაჩნია, რომ მინორიტარმა პარტნიორმა პასუხი უნდა აგოს პარტნიორთა კრების წინაშე მიყენებული ზიანისათვის. მიუხედავად გაფრთხილებისა, მინორიტარი პარტნიორი პარტნიორთა კრებაზე არ გამოცხადდა. აღნიშნული გარემოებების გამო მინორიტარი პარტნიორი 2015 წლის 27 ოქტომბრის პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით საზოგადოებიდან გარიცხულად ჩაითვალა;

7.3.1. პირველი ინსტანციის სასამართლოში გამართულ სხდომაზე საწარმოს წარმომადგენელმა განმარტა, რომ საწარმომ მინორიტარი პარტნიორის გარიცხვა შეცვალა ამ უკანასკნელის განცხადებით წილიდან გასვლის გადაწყვეტილებით, რომელიც ამჟამად გასაჩივრებულია თავდაპირველი მოსარჩელის მიერ და მასზე გადაწყვეტილების მიღებამდე, სასამართლო ვერ მიიღებდა გადაწყვეტილებას საწარმოს პარტნიორთა შემადგენლობიდან პარტნიორული შეუთავსებლობის, საწესდებო კაპიტალისა და წილი კაპიტალის შეუვსებლობის გამო, მოსარჩელის საწარმოდან გარიცხვის შესახებ დავაზე.

8. საწარმოს შეგებებული სარჩელის მოპასუხის (მინორიტარი პარტნიორის)

შესაგებელი

- 8.1. მინორიტარმა პარტნიორმა მის წინააღმდეგ საწარმოს მიერ აღძრული შეგებებული სარჩელი არ ცნო; ასევე უსაფუძვლოდ და დაუსაბუთებლად მიიჩნია შეგებებული სარჩელისა და საწარმოს წარმომადგენლის განმარტება ზემოთ მითითებულ ფაქტობრივ გარემოებებთან დაკავშირებით;
- 8.1.1. მინორიტარი პარტნიორის მტკიცებით, მას რაიმე ზიანი საწარმოსათვის არ მიუყენებია და აღნიშნულის დასადასტურებლად შეგებებული სარჩელის ავტორს რაიმე მტკიცებულება არ წარუდგენია. მინორიტარი პარტნიორი კანონის შესაბამისად, სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების საფუძველზე, საზოგადოების 25%-იანი წილის მფლობელად არის აღრიცხული. მინორიტარ პარტნიორს არასოდეს უმოქმედია საწარმოს საწინააღმდეგოდ, ხოლო ასეთად ვერ მიიჩნევა პარტნიორთა კრებებზე მისი მისვლა-არმისვლა. იგი კანონიდან გამომდინარე იცავს თავის უფლებებს და მიმართავს სამართალდამცავ ორგანოებს, რაც არ შეიძლება შეფასდეს საწარმოსათვის ზიანის მიყენებად; მინორიტარ პარტნიორს მიაჩნია, რომ საწარმოში თავისი წილი კაპიტალის შესავსები თანხის შეტანის ვალდებულება არა აქვს;
- 8.1.2. მინორიტარი პარტნიორის მტკიცებით, 2015 წლის 27 ოქტომბრის პარტნიორთა კრებაზე, საზოგადოებიდან მისი გარიცხვა სრულიად უსაფუძვლოდ მოხდა და აღნიშნული სასამართლომ არ უნდა დაადასტუროს. მინორიტარი პარტნიორი უთითებს, რომ მას არც 2016 წლის 5 ივნისის პარტნიორთა კრებაზე გაუკეთებია განცხადება პარტნიორთა შემადგენლობიდან თავისი სურვილით გასვლის შესახებ. საწარმოს დირექტორმა (იმავედროულად მაჟორიტარმა, დომინანტმა პარტნიორმა) არასწორი ინტერპრეტაცია მოახდინა და კრებაზე მიიღო გადაწყვეტილება, რომ თითქოს დაკმაყოფილდა მინორიტარი პარტნიორის განცხადება პარტნიორთა შემადგენლობიდან მისი გასვლის შესახებ, რაც არ შეესაბამება სინამდვილეს და აღნიშნული კრების ოქმი გასაჩივრებული აქვს სასამართლოში.

9. ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს გადაწყვეტილება და დასკვნები

- 9.1. ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს 2016 წლის 26 აგვისტოს გადაწყვეტილებით თავდაპირველი მოსარჩელის (მინორიტარი პარტნიორის) სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა;
- 9.1.1. ბათილად იქნა ცნობილი საზოგადოების პარტნიორთა 2015 წლის 25 აპრილის N3 ოქმის გადაწყვეტილება;

- 9.1.2.** მოპასუხე საწარმოს მინორიტარი პარტნიორის სასარგებლოდ დაეკისრა 2014 წლის დივიდენდის 5179.50 ლარის (ხუთი ათას ას სამოცდაცხრამეტი ლარისა და ორმოცდაათი თეთრი) ანაზღაურება;
- 9.1.3.** მინორიტარი პარტნიორის სარჩელი 2014 წლის დივიდენდის დარჩენილი თანხის 6116.50 ლარის ანაზღაურების და საწარმოს 2015 წლის წესდების ნაწილობრივ ბათილად ცნობის ნაწილში არ დაკმაყოფილდა.
- 9.1.4.** რაიონული სასამართლოს ზემოხსენებული გადაწყვეტილებით მოპასუხე საწარმოს შეგებებული სარჩელი საზოგადოების 2015 წლის 27 ოქტომბრის N5 პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილების დამტკიცებისა და პარტნიორთა შემადგენლობიდან პარტნიორული შეუთავსებლობის, საწესდებო კაპიტალისა და წილი კაპიტალის შეუვსებლობის გამო, მინორიტარი პარტნიორის გარიცხვის შესახებ არ დაკმაყოფილდა.
- 9.2.** პირველი ინსტანციის სასამართლომ იხელმძღვანელა "მეწარმეთა შესახებ" საქართველოს კანონის პირველი, მე-3, მე-8, მე-15, 57-ე მუხლებით, საქართველოს კონსტიტუციის 21-ე მუხლით, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის (შემდეგში: სსკ) 54-ე, 55-ე, 115-ე მუხლებით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის (შემდეგში: სსსკ) მე-4, 39-ე, 53-ე, 102-ე მუხლებით და მინორიტარი პარტნიორის სარჩელთან დაკავშირებით მიუთითა:
- 9.2.1.** სამეწარმეო საქმიანობის სფეროში წარმოშობილი პრეტენზიებისათვის, რომელიც არ უკავშირდება საწარმოს ჩვეულებრივ საქმიანობას, კანონით გათვალისწინებულია 5-წლიანი ხანდაზმულობის ვადა. შესაბამისად, მინორიტარი პარტნიორის სასარჩელო მოთხოვნები ხანდაზმული არ არის;
- 9.2.2.** საზოგადოების მაჟორიტარი პარტნიორი (რომელიც იმავდროულად საზოგადოების დირექტორია) ბოროტად იყენებს საკუთარ დომინანტურ მდგომარეობას საწარმოში და, მიუხედავად იმისა, რომ საწარმო მომგებიანია, მინორიტარ პარტნიორს არ აძლევს კუთვნილ დივიდენდს, გარიცხა იგი საწარმოდან და აიძულა, ედავა სასამართლოში. ერთ-ერთ ამგვარ უკანონო გადაწყვეტილებას წარმოადგენდა საწარმოს პარტნიორთა კრების 2015 წლის 25 აპრილის გადაწყვეტილებაც;
- 9.2.3.** რაიონულმა სასამართლომ განმარტა, რომ მაჟორიტარი პარტნიორის ზემოთ აღნიშნული ქმედებიდან გამომდინარე, სასამართლო უფლებამოსილია, თავად მიიღოს გადაწყვეტილება დივიდენდის განაწილების თაობაზე და მინორიტარ პარტნიორს მიაკუთვნოს საწარმოში მისი წილის (25%) შესაბამისი დივიდენდი საწარმოს ფინანსური მოგებიდან (20 718 ლარი), რაც 5179.5 ლარს შეადგენს;

9.2.4. საწარმოს 2015 წლის წესდება არ შეიცავს კანონსაწინააღმდეგო დებულებებს, რომლებიც შელახავდა მინორიტარი პარტნიორის უფლებებს; აღნიშნულიდან გამომდინარე, სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა (იხ. წინამდებარე გადაწყვეტილების 9.1.1-9.1.3 ქვეპუნქტები).

9.3. პირველი ინსტანციის სასამართლომ საწარმოს შეგებულ სარჩელთან დაკავშირებით განმარტა:

9.3.1. საწარმომ (მოსარჩელემ) მოითხოვა პარტნიორთა 2015 წლის 27 ოქტომბრის კრების (ოქმი №5) გადაწყვეტილების დადასტურება, რომლითაც მინორიტარი პარტნიორი გაირიცხა საზოგადოებიდან; სასამართლოს მთავარ სხდომაზე მოსარჩელე შეეცადა, შეეცვალა დავის საგანი, კერძოდ, მან იშუამდგომლა, დადასტურებულიყო საწარმოს პარტნიორთა 2016 წლის 5 ივნისის კრების გადაწყვეტილება, რომლითაც დაკმაყოფილდა მინორიტარი პარტნიორის განცხადება საწარმოდან გასვლისა და მისი წილის კომპენსაციის გადახდის შესახებ, 126 055 ლარის ოდენობით. თუმცა, სასამართლომ ეს შუამდგომლობა არ დააკმაყოფილა და საქმის განხილვა გააგრძელა საწარმოს პირვანდელი სასარჩელო მოთხოვნის საფუძველზე (იხ. წინამდებარე გადაწყვეტილების 7.3-7.3.1 ქვეპუნქტები);

9.3.2. პირველი ინსტანციის სასამართლოს შეფასებით, საწარმომ ვერ წარადგინა მტკიცებულებები, რომლებიც დაადასტურებდა განსაზღვრულ ვადაში მინორიტარი პარტნიორის მიერ საწარმოში შენატანის შეუტანლობის ფაქტს, ასევე, ამავე პარტნიორის მიზანმიმართული, უკანონო მოქმედებებით საზოგადოებისათვის ზიანის მიყენების ფაქტებს, რის გამოც საწარმოს შეგებებული სარჩელი დაუსაბუთებლად მიიჩნია სასამართლომ და არ დააკმაყოფილა (იხ. წინამდებარე გადაწყვეტილების 9.1.4 ქვეპუნქტი).

10. საწარმოს (შეგებებული სარჩელის ავტორისა) და მინორიტარი პარტნიორის (თავდაპირველი მოსარჩელის) სააპელაციო საჩივრების საფუძვლები

10.1. რაიონული სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრეს მხარეებმა.

10.1.1 **საწარმომ (პირველმა აპელანტმა)**, გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება მოითხოვა თავდაპირველი მოსარჩელის (მინორიტარი პარტნიორის) სასარგებლოდ ნაწილობრივ დაკმაყოფილებული სარჩელისა და საწარმოს შეგებებული სარჩელის უარყოფის ნაწილში. მოპასუხემ, ახალი გადაწყვეტილების მიღებით, მოითხოვა თავდაპირველი სარჩელის უარყოფა და საზოგადოების შეგებებული სარჩელის სრულად დაკმაყოფილება მის

შესაგებელში (თავდაპირველი სარჩელის პასუხად წარდგენილი) მითითებულ გარემოებებსა (იხ. წინამდებარე გადაწყვეტილების 7.1-7.1.3 ქვეპუნქტები) და დამატებით შემდეგ არგუმენტებზე დაყრდნობით:

- 10.1.2. რაიონული სასამართლო ტენდენციური იყო თავდაპირველი მოსარჩელის სასარგებლოდ, მისი წარმომადგენლისადმი სოლიდარობის გამო, რადგან ზაზა ხაჭალაია ყოფილი მოსამართლეა; სწორედ ამიტომ აიძულებდა მოპასუხეს (საწარმოს), მორიგებოდა მხარეს წამგებიან პირობებზე დათანხმებით; საბოლოოდ კი, როცა საწარმომ დააკმაყოფილა განცხადება და პარტნიორთა კრების ახალი გადაწყვეტილებაც სასამართლოს სხდომამდე წარუდგინა (და არა სხდომაზე, როგორც ამაზე არასწორად მიუთითა რაიონულმა სასამართლომ), შეცვლილ რეალობაზე სასამართლოს საერთოდ არ უმსჯელია;
- 10.1.3. რაიონული სასამართლო გასცდა თავდაპირველი სარჩელის მოთხოვნის ფარგლებს და საწარმოს ფაქტობრივად ბრალი დასდო ფულის გათეთრებაში ისე, რომ არ ყოფილა წარდგენილი სათანადო, საწარმოს ბუღალტრული დოკუმენტაციის ობიექტური შესწავლის საფუძველზე შედგენილი აუდიტორული დასკვნა.
- 10.2. **მინორიტარმა პარტნიორმა (მეორე აპელანტმა) სააპელაციო გასაჩივრების გზით** რაიონული სასამართლოს გასაჩივრებული გადაწყვეტილების შეცვლა იმგვარად მოითხოვა, რომ მისი სარჩელი სრულად დაკმაყოფილდეს; ამასთან, მოითხოვა იურიდიული მომსახურებისათვის გაწეული ხარჯის - 1000 ლარის ანაზღაურება. სააპელაციო მოთხოვნა დასაბუთებულია მისი სარჩელის ანალოგიურად (იხ. წინამდებარე გადაწყვეტილების 6.1 -6.2.4 ქვეპუნქტები) და დამატებით მითითებულია, რომ რაიონულმა სასამართლომ, მიუხედავად მოსარჩელის მოთხოვნისა და შესაბამისი მტკიცებულების წარდგენისა, არ აუნაზღაურა მხარეს ადვოკატის მომსახურებისათვის გაწეული ხარჯი - 1000 ლარი, რაც უკანონოა.

11. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება და დასკვნები

- 11.1. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო პალატის 2017 წლის 24 აპრილის გადაწყვეტილებით საწარმოს (პირველი აპელანტის) სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, ხოლო მინორიტარი პარტნიორის (მეორე აპელანტის) სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა.
- 11.2. მინორიტარი პარტნიორის სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის ნაწილში ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს 2016 წლის 26 აგვისტოს გადაწყვეტილების შეცვლით, მიღებულ იქნა ახალი გადაწყვეტილება და

- თავდაპირველი სარჩელი დაკმაყოფილდა;
- 11.2.1. მოპასუხე საწარმოს დაეკისრა 6 116 (ექვსი ათას ას თექვსმეტი) ლარის გადახდა მინორიტარი პარტნიორის სასარგებლოდ;
- 11.2.2. ბათილად იქნა ცნობილი საწარმოს 2015 წლის წესდების 4.4, 7.3, 8.4, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.8, 5.1.10, 6.7.10, 7.5.1 და 7.5.2 პუნქტები;
- 11.2.3. დანარჩენ (მინორიტარი პარტნიორის სასარგებლოდ 5 179.5 ლარის, ასევე - 155.39 ლარის გადახდევინების და საწარმოს შეგებებული სარჩელის უარყოფის) ნაწილში ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს 2016 წლის 26 აგვისტოს გადაწყვეტილება დარჩა უცვლელად;
- 11.2.4. საწარმოს დაეკისრა 1 000 (ათასი) ლარის გადახდა თავდაპირველი მოსარჩელის სასარგებლოდ, ამ უკანასკნელის მიერ გაღებული საადვოკატო მომსახურების ხარჯის სახით;
- 11.3. სააპელაციო სასამართლომ აღნიშნა, უდავოა, რომ პარტნიორებს შორის არსებობს დაძაბული ურთიერთობა: მაჟორიტარი პარტნიორი მიიჩნევს, რომ თვითონ უნდა იყოს საწარმოს ერთპიროვნული მესაკუთრე და მმართველი; იგი დღემდე ეჭვქვეშ აყენებს ზემოხსენებულ, კანონიერ ძალაში შესული, სასამართლო გადაწყვეტილების სისწორეს. დომინანტმა (მაჟორიტარმა) პარტნიორმა, რომელიც იმავდროულად საწარმოს წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირია - დირექტორია, რამდენჯერმე გარიცხა მინორიტარი პარტნიორი საწარმოდან, თითქმის ყოველ წელს უარს აცხადებს საწარმოს მოგების, დივიდენდების სახით, განაწილებაზე, რის გამოც მინორიტარმა პარტნიორმა არაერთხელ მიმართა სასამართლოს და სწორედ სასამართლოს გადაწყვეტილებებით მიაღწია, როგორც პარტნიორად დარჩენას საწარმოში, ასევე - კუთვნილი დივიდენდის მიღებას (იხ. ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს 2013 წლის 21 თებერვლის გადაწყვეტილება - ტ.1, ს.ფ.30-40; ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 8 ივნისის გადაწყვეტილება - იხ. ტ.2, ს.ფ.301-308);
- 11.4. მოპასუხე საწარმოს პარტნიორთა 2015 წლის 25 აპრილის კრების გადაწყვეტილებით (იხ. ტ.1, ს.ფ.60-63), დადგენილად იქნა მიჩნეული შემდეგი ფაქტები:
- 11.4.1. საწარმოს 2014 წლის საფინანსო-სამეურნეო საქმიანობის შედეგად საწარმოს წმინდა მოგებამ (მოგების გადასახადის გამოკლებით) შეადგინა 45186 ლარი; ეს მონაცემი დაფიქსირებულია საზოგადოების მიერ წარდგენილ მოგების გადასახადის დეკლარაციაშიც (იხ. ტ.4, ს.ფ.168-169);
- 11.4.2. საწარმოს, 2014 წლის 1 სექტემბრის №047-4 საგადასახადო მოთხოვნით (იხ. ტ.2, ს.ფ.244), სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ, გადასახდელად დაერიცხა 23903.02 ლარი და, 2015 წლის 1 იანვრამდე ამ დავალიანების გადაუხდელობის გამო, საურავი - 565 ლარი, ანუ - სულ 24468 ლარი;
- 11.4.3. საწარმომ 2014 წელს გაისტუმრა სესხი - 15 000 ლარი; შესაბამისად,

- საზოგადოების 2014 წლის საფინანსო მოგებამ შეადგინა 5718 ლარი, ანუ 45186 ლარს გამოკლებული 24468 ლარი და 15000 ლარი;
- 11.4.4. იმის გათვალისწინებით, რომ 2015 წლის 1 იანვრისათვის საწარმოს საბიუჯეტო დავალიანება 20281 ლარი იყო, გასასტუმრებელი სასესიო ვალდებულება - 10000 ლარი, ხოლო საწარმოს ფულადი სახსრები მხოლოდ 745 ლარს შეადგენდა, 2014 წლის საფინანსო მოგება - 5718 ლარი - არ იქნა განაწილებული და სარეზერვო ფონდის შესავსებად წარიმართა;
- 11.4.5. საქმის სააპელაციო სამართალწარმოების ეტაპზე, სასამართლომ შეგებებულ მოსარჩელეს დაუსვა კითხვა საწარმოში სარეზერვო ფონდის არსებობის სამართლებრივ საფუძველთან (კონკრეტული სამართლებრივი აქტის მითითებით) და იმასთან დაკავშირებით, თუ როგორია ფონდის ფორმირების წესი, ასევე, მასში ფულადი სახსრების შენახვის ფორმასა და წესზე, რაზედაც მხარემ დასაბუთებული პასუხი ვერ გასცა სასამართლოს (იხ. სააპელაციო სასამართლოს 2017 წლის 10 აპრილის სხდომის ოქმი).
- 11.5. სააპელაციო სასამართლომ ყურადღება გაამახვილა და იმსჯელა საქმეში წარდგენილ დოკუმენტებზე: ა) 2014 წლის 11 მარტით დათარიღებულ სესხის ხელშეკრულებაზე შორენა ბეკურაშვილსა და მოპასუხე საწარმოს დირექტორს - დომინანტ პარტნიორს შორის, რომლის თანახმად, საწარმომ შორენა ბეკურაშვილისაგან 25000 ლარი ისესხა, 1 (ერთი) წლის ვადით, წლიური 16% სარგებლის დარიცხვის პირობით (იხ. ტ.4,ს.ფ.166); ბ) სალაროს შემოსავლის ორდერზე (იხ. ტ.4,ს.ფ.167), რომლის თანახმად, საწარმომ 2014 წლის 11 მარტს შორენა ბეკურაშვილისაგან ნაღდი ანგარიშსწორებით 25000 ლარი მიიღო; გ) სალაროს გასავლის ორდერზე (იხ. ტ.4, ს.ფ.165), რომლის მიხედვით, საწარმომ შორენა ბეკურაშვილს 2014 წლის 30 დეკემბერს ნაღდი ანგარიშსწორებით 16836 ლარი გადაუხადა, საიდანაც 15000 ლარი სესხის ძირითადი თანხა იყო, 1638 ლარი კი - საპროცენტო სარგებელი.
- 11.5.1. სააპელაციო სასამართლომ, ასევე, ყურადღება გაამახვილა შემდეგ უდავო ფაქტებზე: ა) შორენა ბეკურაშვილი, რომელიც მოპასუხე საწარმოს კუთვნილ ტერიტორიაზე მოქმედი ბაზრობის ხელმძღვანელია, ფაქტობრივად არის მაჟორიტარი პარტნიორისა და იმავდროულად მოპასუხე საწარმოს დირექტორის ოჯახის წევრი, რაც ამ უკანასკნელმაც დაადასტურა, როცა განაცხადა, რომ „ამხელა თანხას, უცხად რომ დაგჭირდება, ახლობელი თუ გასესხებსო“ (იხ. სააპელაციო სასამართლოს 2017 წლის 10 აპრილის სხდომის ოქმი); ბ) საწარმომ 2013 წელი ასევე მოგებით დაასრულა: გასანაწილებელი თანხა შეადგენდა 32324 ლარს, რომელიც, საზოგადოების პარტნიორთა კრების 2014 წლის 30 მაისის გადაწყვეტილებით (ოქმი №5) არ განაწილებულა, რადგან საწარმოს, არასწორი აღრიცხვიანობის გამო, საგადასახადო შემოწმების შედეგად, სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ უნდა დარიცხვოდა გადასახდელად საერთო ჯამში 35 000

ლარამდე (იხ. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 17 დეკემბრის განჩინება - ტ.4, ს.ფ.129-134).

- 11.5.2. ზემოაღნიშნული ფაქტებიდან გამომდინარე, სააპელაციო სასამართლომ დაასკვნა, რომ არ იყო დადასტურებული 2014 წლის 11 მარტის სესხის ხელშეკრულების ნამდვილობა: გამსესხებელი არის მოპასუხე საწარმოს დირექტორთან დაახლოებული პირი და, ასევე, თვითონ მხარეს - საწარმოს დამაჯერებლად არ დაუსაბუთებია, თუ რატომ გახდა აუცილებელი სესხის აღება, რადგან საზოგადოებამ 2013 წელი მოგებით დაასრულა. მოპასუხე საწარმოს დომინანტი პარტნიორისაგან ამ ფაქტის მოხმობა ისევ ემსახურება მინორიტარ პარტნიორზე კუთვნილი დივიდენდის არგაცემას;
- 11.6. სააპელაციო სასამართლოს შეფასებით, მოპასუხე საწარმოს არც ის დაუსაბუთებია დამაჯერებლად, თუ რა მიზნით წარიმართა, გაიხარჯა 2013 წლის საქმიანობის შედეგად მიღებული მოგება - 32324 ლარი, რომლის განაწილებაზეც, საგადასახადო დავალიანების დაფარვის მოტივით, უარი ითქვა; აღმოჩნდა, რომ საწარმომ 2014 წლის მოგების განაწილებაზეც უარი იმავე მოტივით განაცხადა, ესე იგი - ზედიზედ ორი წლის მოგების განაწილებაზე საწარმომ ორჯერ განაცხადა უარი ერთი და იმავე საგადასახადო დავალიანების დაფარვის მოტივით;
- 11.6.1. შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლომ დაასკვნა, რომ საწარმოს პარტნიორთა 2015 წლის 25 აპრილის კრების ჩატარების მომენტისათვის, საწარმოს 2014 წლის წმინდა მოგებიდან საგადასახადო დავალიანების - 24468 ლარის და სასესხო ვალდებულებების დასაფარად - 15000 ლარის გამოქვითვის საფუძვლიანობა ვერ იქნა დადასტურებული, რის გამოც უნდა ჩაითვალოს, რომ მოგების თანხა, რომელიც შეიძლებოდა დივიდენდის სახით განაწილებულიყო პარტნიორებზე, შეადგენდა 45186 ლარს, მათ შორის - მინორიტარ პარტნიორზე 11296 ლარის (45186 ლარის 25%) ოდენობით.
- 11.7. მოპასუხე საწარმომ 2015 წლის 25 თებერვალს საჯარო რეესტრში დაარეგისტრირა წესდების ახალი რედაქცია (იხ. ტ.1, ს.ფ.48-56; სარეგისტრაციო შტამპი - ს.ფ.56). მინორიტარი პარტნიორის სარჩელით სადავოდ გამხდარი ნორმები ასეთი შინაარსისაა:
- 11.7.1. წესდების 4.4 პუნქტი შესაძლებლობას აძლევს პარტნიორს (და არა პარტნიორთა კრებას), გაზარდოს ან შეამციროს საწესდებო კაპიტალი, თუნდაც სხვა პარტნიორის წინააღმდეგობის პირობებშიც, კანონით განსაზღვრულ მინიმალურ ოდენობამდე;
- 11.7.2. წესდების 5.1.2 ქვეპუნქტი ითვალისწინებს ერთ-ერთი პარტნიორის უფლებას, გაიტანოს თავისი წილი მოგებიდან მაშინ, როცა მეორე პარტნიორმა შეიძლება იგივე უფლებით არ ისარგებლოს და საკუთარი მოგება მოახმაროს საზოგადოების განვითარება-გაფართოებას ისე, რომ ამ მოგებით შექმნილ ქონებაზე მეორე პარტნიორი კარგავს საკუთრების

- უფლებას; ამავე დებულებას უკავშირდება 8.4 პუნქტი, რომელიც ითვალისწინებს პარტნიორის პირადი საკუთრების არსებობის შესაძლებლობას საწარმოში;
- 11.7.3. წესდების 5.1.3 ქვეპუნქტით პარტნიორის წილის გასხვისება უნდა მოხდეს პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით;
- 11.7.4. წესდების 5.1.8 ქვეპუნქტი კრძალავს პარტნიორის დასაქმებას კერძო ან სახელმწიფო სექტორში (იგივე დარღვევაა წესდების 7.3 პუნქტში), კრძალავს პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილების გასაჩივრებას; პარტნიორთა კრებაზე დასწრების უფლებას ვალდებულებად აწესებს (იგივე დარღვევაა ასახული 7.5.2 ქვეპუნქტში), რომლის დარღვევისთვისაც წესდების 5.1.10 ქვეპუნქტი ითვალისწინებს პარტნიორობის შეწყვეტას;
- 11.7.5. წესდების 6.7.10 ქვეპუნქტი ითვალისწინებს წესდების ცვლილების შესაძლებლობას პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილების გარეშე;
- 11.7.6. წესდების 7.5.1 ქვეპუნქტით დირექტორს ენიჭება წესდებაში ცვლილებების შეტანის უფლებამოსილება.
- 11.8. სააპელაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ საქმის მასალებით დგინდებოდა შემდეგი გარემოებები:
- 11.8.1. ა---- გ-----ამ, ბ--- ფ-----ემ (რომელიც არის მოპასუხე საწარმოს წარმომადგენლის - თ----- ფ-----ის შვილი) და მინორიტარმა პარტნიორმა, 2013 წლის 19 სექტემბერს, დააფუძნეს შპს „რ-----ი“, რომლის დირექტორიც გახდა მინორიტარი პარტნიორი (იხ. ამონაწერი მეწარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრიდან - ტ.2,ს.ფ.219). დასახელებული საწარმოს წესდებით (იხ. ტ.2, ს.ფ.189-194) ირკვევა, რომ საწარმოს შეუძლია განახორციელოს წიაღისეულის მოპოვება შესაბამისი ლიცენზიის საფუძველზე, კომერციული მაღაზიების გახსნა-ფუნქციონირება, სააფთიაქო ქსელის მოწყობა და სხვ;
- 11.8.2. შპს „რ-----მა“ და გიორგი ჩადუნელმა, 2013 წლის 20 სექტემბერს, დააფუძნეს შპს „ზ-----ა“, რომლის დირექტორიც გახდა ა---- გ-----ა; ამ საწარმოს წესდებით (იხ. ტ.2, ს.ფ.183-188) ირკვევა, რომ საწარმოს შეუძლია განახორციელოს იგივე სახის საქმიანობა, რაც შპს „რ-----მა“;
- 11.8.3. სააპელაციო სასამართლოში საქმის განხილვისას, მოპასუხე საწარმომ მიუთითა, რომ მას სილიკომანგანუმის ქერქული ნარჩენების მოპოვების საქმიანობაზე ლიცენზია არ გააჩნია (იხ. 2017 წლის 10 აპრილის სხდომის ოქმი); სასამართლომ აღნიშნა, რომ საწარმო თავის შეგებებულ სარჩელს ძირითადად სწორედ იმ ფაქტზე აფუძნებდა, რომ მინორიტარი პარტნიორი (თავდაპირველი მოსარჩელე), ზემოთ მითითებული საწარმოების შექმნით, სწორედ ამ საქმიანობაში უკანონო კონკურენციის გაწევას ცდილობდა მოპასუხე საწარმოსათვის;
- 11.8.4. მაჟორიტარი პარტნიორის განცხადებები, რომლებიც შეეხებოდა

- მინორიტარი პარტნიორის მიერ ჩადენილ შესაძლო დანაშაულებს, თუ სხვა სამართალდარღვევებს, რეაგირების გარეშე დარჩა, რადგან განცხადებათა ადრესატმა ადმინისტრაციულმა ორგანომ მიიჩნია, რომ განმცხადებელი (მაჟორიტარი პარტნიორი) ბოროტად იყენებდა ადმინისტრაციული ორგანოსადმი მიმართვის უფლებას (იხ. საქართველოს მთავარი პროკურატურის გენერალური ინსპექციის 2015 წლის 14 ივლისის №13/44433 წერილი - ტ.2, ს.ფ.181-182);
- 11.8.5. მოპასუხე საწარმოს პარტნიორთა 2015 წლის 27 ოქტომბრის კრების გადაწყვეტილებით (იხ. ტ.2, ს.ფ.123-147), მინორიტარი პარტნიორი გაირიცხა საწარმოდან, მასთან ნორმალური პარტნიორული ურთიერთობების გაგრძელების შეუძლებლობის მოტივით;
- 11.8.6. მოპასუხე საწარმოს პარტნიორთა 2016 წლის 5 ივნისის კრების გადაწყვეტილებით (ოქმი №2; იხ. ტ.5, ს.ფ.40-66), დაკმაყოფილდა მინორიტარი პარტნიორის განცხადება საწარმოდან მისი გასვლისა და წილის კომპენსაციის (126 055 ლარის გადახდის) შესახებ. ეს ოქმი მოპასუხე საწარმომ 2016 წლის 13 ივნისს წარადგინა რაიონულ სასამართლოში, მთავარ სხდომამდე ორი დღით ადრე (იხ. განცხადება - ტ.5, ს.ფ.27-დან); ხოლო მთავარ სხდომაზე საწარმომ იშუამდგომლა საკუთარი შეგებებული სარჩელის განუხილველად დატოვებაზე, გამომხმობის საფუძველზე, ასევე - მინორიტარი პარტნიორის სარჩელზე საქმის წარმოების შეწყვეტის შესახებ, დავის საგნის არარსებობის მოტივით, რაც ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს 2016 წლის 15 ივნისის განჩინებით არ დაკმაყოფილდა (იხ. ტ.5, ს.ფ. 156-159).
- 11.9. დადგენილია, რომ საწარმოს პარტნიორთა 2016 წლის 5 ივნისის კრების გადაწყვეტილება (ოქმი №2) მინორიტარმა პარტნიორმა გაასაჩივრა სასამართლოში და, ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს 2017 წლის 24 იანვრის გადაწყვეტილებით, სარჩელი დაკმაყოფილებულია.
- 11.10. სააპელაციო სასამართლომ, უწინარესად, იმაზე მიუთითა, რომ პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილების გასაჩივრება, ჩვეულებრივ შემთხვევაში, დაიშვება შესაბამისი ოქმის შედგენიდან მხოლოდ 2 თვის ვადაში, ხოლო თუ კრება ჩატარდა კანონის ან წესდების უხეში დარღვევით - 1 წლის ვადაში (იხ. „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-15 მუხლის პირველი პუნქტი), თუმცა, იმ შემთხვევაში, როცა გამოკვეთილია პრეტენზიები, რომელიც საწარმოს ჩვეულებრივ საქმიანობას არ უკავშირდება, კანონით გათვალისწინებულია 5-წლიანი ხანდაზმულობის ვადა (იხ. ზემოხსენებული ნორმის პირველი პუნქტი).
- 11.11. საწარმოში დივიდენდის განაწილების საკითხის გადაწყვეტა არ მიეკუთვნება საწარმოს ჩვეულებრივ საქმიანობას; ამდენად, ამ საკითხთან დაკავშირებით პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილების გასაჩივრება დაიშვება შესაბამისი ოქმის შედგენიდან 5 წლის ვადაში. აღსანიშნავია, რომ ეს სამართლებრივი დასკვნა შეესაბამება საქართველოს უხეზაესი

სასამართლოს მიერ დამკვიდრებულ პრაქტიკას (მაგალითისათვის იხ. საქმე №ას-771-732-2013, 31.01.2014წ).

- 11.12. აღნიშნულიდან გამომდინარე, სააპელაციო სასამართლოს შეფასებით, მოპასუხე საწარმოს მტკიცება მინორიტარი პარტნიორის სასარჩელო მოთხოვნების ხანდაზმულობის თაობაზე დაუსაბუთებელია და ვერ იქნება გაზიარებული.
- 11.13. სააპელაციო სასამართლომ განმარტა, რომ, ჩვეულებრივ შემთხვევაში, შპს-ში წლიური ან შუალედური მოგების დივიდენდების სახით განაწილების შესახებ გადაწყვეტილებას იღებს პარტნიორთა კრება (იხ. „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-8 მუხლის პირველი პუნქტი). სამეწარმეო ურთიერთობები კერძო-სამართლებრივი (სამოქალაქო) ურთიერთობების ერთ-ერთი სახეა; ამიტომ, მისი მონაწილენიც ვალდებული არიან - თავიანთი უფლება-მოვალეობანი განახორციელონ კეთილსინდისიერად (იხ. სსკ-ის 8 მუხლის მე-3 ნაწილი). თავის მხრივ, კეთილსინდისიერება სამართლებრივ ურთიერთობებში გულისხმობს მონაწილის მიერ საკუთარი უფლებების რეალიზებას საკითხის გადაწყვეტისათვის მნიშვნელოვანი ფაქტობრივი გარემოებების ობიექტური, სამართლიანი შეფასებით და სამართლებრივი ურთიერთობის მეორე მონაწილის უფლებების პატივისცემით; წინააღმდეგ შემთხვევაში, სახეზე იქნება უფლების ბოროტად გამოყენება (იხ.სსკ-ის 115-ე მუხლი), რაც დაუშვებელია და იურიდიული შედეგები არ მოჰყვება.
- 11.14. დადგენილია, რომ მოპასუხე საწარმოს დირექტორი იმავდროულად საწარმოს დომინანტი (მაჟორიტარი) პარტნიორია, რომელსაც პრაქტიკული შესაძლებლობა აქვს, გადამწყვეტი ზეგავლენა მოახდინოს პარტნიორთა კრების კენჭისყრის შედეგზე (იხ. „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის მე-8 პუნქტი). ასევე დადგენილია, რომ დომინანტი პარტნიორი თავის ამ მდგომარეობას ბოროტად იყენებს და ლახავს საწარმოს მინორიტარი პარტნიორის უფლებებს: დაუსაბუთებლად და სისტემატიურად უარს ამბობს საწარმოს მოგების დივიდენდის სახით განაწილებაზე, რითაც ზიანს აყენებს მინორიტარ პარტნიორს, ამასთან, დომინანტი პარტნიორი თავად იღებს საწარმოდან ე.წ. ფარულ დივიდენდს, დირექტორის ხელფასის სახით. ამდენად, სააპელაციო სასამართლოს შეფასებით, დომინანტი პარტნიორი არაკეთილსინდისიერად მოქმედებს; შესაბამისად, მისი მოქმედებები, მათ შორის - 2015 წლის 25 აპრილის გადაწყვეტილებაც, გაფორმებული მოპასუხე საწარმოს პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებად, კანონს ეწინააღმდეგება და ბათილია (იხ. სსკ-ის 54-ე მუხლი). ამდენად, სააპელაციო სასამართლომ დაასკვნა, რომ პარტნიორთა კრების 2015 წლის 25 აპრილის გადაწყვეტილების ბათილად ცნობის თაობაზე გასაჩივრებული გადაწყვეტილება კანონიერია.

- 11.15. ზემოხსენებული მოტივაციიდან გამომდინარე, მინორიტარი პარტნიორის კანონით დაცული უფლებების აღსადგენად, სააპელაციო სასამართლომ აუცილებელად მიიჩნია მოპასუხე საწარმოს დისკრეციულ უფლებამოსილებაში ჩარევა, რომელიც შეეხება დივიდენდის განაწილების თაობაზე გადაწყვეტილების მიღებას და, იმის გამო, რომ დომინანტი პარტნიორი უკანონოდ და დაუსაბუთებლად აცხადებს უარს ამ გადაწყვეტილების მიღებაზე, თავად სასამართლომ მიიღო გადაწყვეტილება დივიდენდის განაწილების თაობაზე.
- 11.16. სააპელაციო სასამართლო, წინამდებარე გადაწყვეტილების 11.4.5, 11.5-11.6.1 ქვეპუნქტებში მითითებული ფაქტებიდან გამომდინარე, არ დაეთანხმა რაიონული სასამართლოს გაანგარიშებას საწარმოს 2014 წლის გასანაწილებელი მოგების ოდენობის შესახებ და დაასკვნა, რომ უნდა განაწილებულიყო 45 186 ლარი, საიდანაც მინორიტარ პარტნიორს, დივიდენდის სახით, უნდა მიეღო 11 296 ლარი. ამ ნაწილში გასაჩივრებული გადაწყვეტილება სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებით შეიცვალა იმგვარად, რომ მინორიტარი პარტნიორის სარჩელი სრულად დაკმაყოფილდა.
- 11.17. სააპელაციო სასამართლომ განმარტა, რომ საწარმოს წესდება არის პარტნიორთა შეთანხმება, რომლის საფუძველზეც წესრიგდება საწარმოს საქმიანობასთან ან/და პარტნიორების ურთიერთობებთან დაკავშირებული საკითხები (იხ. „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის მე-4¹ პუნქტი). წესდება არის გარიგება - საწარმოს პარტნიორთა ორმხრივი ან მრავალმხრივი ნების გამოვლენა, მიმართული სამართლებრივი ურთიერთობის წარმოშობა-მოწესრიგებისაკენ (იხ. სსკ-ის 50-ე მუხლი); წესდების, როგორც გარიგების, ნამდვილობა განისაზღვრება, ზოგადად, გარიგების ნამდვილობისათვის კანონით დაწესებული პირობებით.
- 11.17.1. სააპელაციო სასამართლოს შეფასებით, საწარმოს წესდების 2015 წლის რედაქციის 4.4, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.8, 5.1.10, 6.7.10, 7.3, 7.5.1, 7.5.2 და 8.4 ქვეპუნქტები ეწინააღმდეგება საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობის ნორმებს, კერძოდ:
- ა) 4.4 ქვეპუნქტი: „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონი არ განსაზღვრავს შპს-სათვის საწესდებო კაპიტალის მინიმალურ ოდენობას (იხ. აღნიშნული კანონის 45-ე მუხლი); ამასთან, ახალი (დამატებითი) შენატანების გზით საწარმოს კაპიტალის გაზრდის შესახებ გადაწყვეტილებას იღებს არა ცალკეული, თუნდაც დომინანტი პარტნიორი, არამედ - პარტნიორთა კრება (იხ. იმავე კანონის მე-9¹ მუხლის მე-6 პუნქტის „ზ“ ქვეპუნქტი);
- ბ) 5.1.2 და 8.4 ქვეპუნქტები: შპს არის კორპორაციულად ორგანიზებული იურიდიული პირი, რომელსაც გააჩნია საკუთარი ქონება და იგი თავისი ქონებით დამოუკიდებლად აგებს პასუხს (იხ. „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-2 მუხლის მე-3 პუნქტი; სსკ-ის 24-ე მუხლის 1-ლი და მე-2 ნაწილები).

ამიტომ, დაუშვებელია არსებობდეს შპს-ის ქონების კუთვნილების ორმაგი რეჟიმი, ანუ - ესა თუ ის ქონება ერთდროულად იყოს როგორც შპს-ის, ასევე - მისი ერთ-ერთი პარტნიორის პირადი საკუთრება, რაც არ უნდა იყოს ამ ქონების შექმნის თუ შეძენის წყარო, იქნება ეს ამ პარტნიორის მოგების წილი თუ სხვა ფინანსები. პარტნიორს შეიძლება ეკუთვნოდეს არა შპს-ის ესა თუ ის კონკრეტული ქონება, არამედ - მხოლოდ წილი ამ საწარმოში (იხ. იმავე კანონის მე-3 მუხლის მე-5 პუნქტი, 44-ე მუხლის მე-3 პუნქტი);

გ) 5.1.3 ქვეპუნქტი: შპს-ს წილი არის მიმოქცევადი უფლება (იხ. „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 44-ე მუხლის მე-3 პუნქტი), რომელიც ეკუთვნის პარტნიორს და, შესაბამისად, პარტნიორს იგი შეუძლია განკარგოს შეუზღუდავად, კანონისმიერი ან სახელშეკრულებო ბოჭვის ფარგლებში (იხ. სსკ-ის 170-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი). ამგვარი სახელშეკრულებო ბოჭვა შესაძლებელია დაწესდეს საწარმოს დაფუძნებისას შედგენილი წესდებით, ან შემდგომაც, ყველა პარტნიორის შეთანხმებით. რადგან წილის გასხვისების უფლების შეზღუდვა პირდაპირ და უშუალო გავლენას ახდენს პარტნიორის რეგისტრირებულ უფლებაზე, დაუშვებელია ამგვარი გადაწყვეტილების მიღება შესაბამისი პარტნიორის თანხმობის გარეშე (იხ. იმავე კანონის მე-3 მუხლის მე-5² პუნქტი);

დ) 5.1.8, 5.1.10, 7.3 და 7.5.2 ქვეპუნქტები: საქართველოში შრომა თავისუფალია (იხ. საქართველოს კონსტიტუციის 30-ე მუხლის 1-ლი პუნქტი). ზოგადად, რაიმე უფლების შეზღუდვა დასაშვებია კანონით პირდაპირ გათვალისწინებულ შემთხვევაში, რაიმე ლეგიტიმური მიზნის მისაღწევად. მოცემულ შემთხვევაში, 5.1.8 და 7.3 ქვეპუნქტები არ ეფუძნება კანონის ამგვარ ნორმას და არც მითითებული ლეგიტიმური მიზანია ცხადად გამოკვეთილი; კანონი არ ითვალისწინებს პარტნიორის ვალდებულებას, დაესწროს პარტნიორთა კრებებს, ეს პარტნიორის უფლებაა (იხ. „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9¹ მუხლი); ამიტომ, ამ უფლების გამოუყენებლობის გამო პარტნიორისათვის რაიმე ფორმით პასუხისმგებლობის (მათ შორის - საწარმოდან გარიცხვის) დაწესება, მასთან შეუთანხმებლად, დაუშვებელია; შესაბამისად, 5.1.8, 5.1.10 და 7.5.2 პუნქტები არ შეესაბამება კანონს;

ე) წესდება იცვლება მხოლოდ პარტნიორთა კრების და არა დირექტორის გადაწყვეტილებით (იხ. „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9¹ მუხლის მე-5 პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტი); ამიტომ, 6.7.10 და 7.5.1 ქვეპუნქტებიც არ შეესაბამება კანონს.

11.17.2. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, მინორიტარი პარტნიორის სარჩელი საწარმოს წესდების 2015 წლის რედაქციის ზემოთ მითითებული დებულებების ნაწილში ბათილად ცნობის თაობაზე დასაბუთებულად მიიჩნია სააპელაციო სასამართლომ და სარჩელი ამ ნაწილშიც

დააკმაყოფილა.

- 11.18. სააპელაციო სასამართლომ განმარტა, რომ საწარმოდან პარტნიორის გარიცხვა უკიდურესი ღონისძიებაა და ფაქტობრივად საწარმოში საკუთრების ჩამორთმევას წარმოადგენს, რაც შეიძლება განხორციელდეს მხოლოდ კანონით პირდაპირ გათვალისწინებულ შემთხვევაში და იმგვარად, რომ არ დაირღვეს საკუთრების უფლების არსი (იხ. საქართველოს კონსტიტუციის 21-ე მუხლის მე-2 ნაწილი).
- 11.18.1. შესაძლებელია, პარტნიორი გაირიცხოს საწარმოდან, თუ მან არ განხორციელა შენატანი პარტნიორთა შეთანხმებით განსაზღვრულ ვადაში და განსაზღვრული ოდენობით (იხ. „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის მე-7 პუნქტი). პარტნიორის გარიცხვის სხვა შემთხვევას ეს კანონი არ ითვალისწინებს. დადგენილია, რომ საწარმოს საწესდებო კაპიტალი - 2000 ლარი - შევსებულია; იგი აღარ გაზრდილა და, შესაბამისად, მინორიტარ პარტნიორს რაიმე დამატებითი შენატანის განხორციელება არ დავალებია. ამდენად, შენატანის განუხორციელებლობის მოტივით, მინორიტარი პარტნიორის საწარმოდან გარიცხვა ვერ მოხდება.
- 11.18.2. დადგენილია, ასევე, რომ მაჟორიტარი (დომინანტი) პარტნიორი სისტემატურად ლახავს მინორიტარი პარტნიორის უფლებებს, რის გამოც ეს უკანასკნელი იძულებული იყო, მიემართა სხვადასხვა სახელმწიფო უწყებისათვის, მათ შორის - სასამართლოსათვის, საკუთარი დარღვეული უფლებების აღდგენის მიზნით. ასეთი ქმედება საწარმოდან ზიანის მომტანად ვერ ჩაითვლება და არც ამ მოტივით დაიშვება მინორიტარი პარტნიორის გარიცხვა საწარმოდან; საწარმოს მტკიცებასთან დაკავშირებით, რომ დასახელებული საჩივრები „მოგონილი“ და უსაფუძვლო იყო, სააპელაციო სასამართლომ განმარტა, რომ საქმის მასალებით დასტურდება საწინააღმდეგო ფაქტი (იხ. წინამდებარე გადაწყვეტილების 11.8.4 ქვეპუნქტი).
- 11.19. სააპელაციო სასამართლოს შეფასებით, საწარმომ, სსსკ-ის 102-ე მუხლის პირველი ნაწილით დადგენილი წესით, ვერც ის შეძლო დაემტკიცებინა, რომ მინორიტარმა პარტნიორმა დააფუძნა მოპასუხე საწარმოს კონკურენტი საწარმოები და ხელმძღვანელობს მათ, რითაც ზიანი ადგება მოპასუხეს (იხ. ამ გადაწყვეტილების 11.8.3 ქვეპუნქტი).
- 11.20. საწარმოს მითითებასთან დაკავშირებით, რომ დავის განხილვა უნდა გაგრძელებულიყო მის მიერ დავის საგნის დაზუსტების გათვალისწინებით, კერძოდ, მინორიტარი პარტნიორის საწარმოდან ნებაყოფლობით გასვლით გამოწვეული, შეცვლილი ვითარებიდან გამომდინარე, სააპელაციო სასამართლომ განმარტა, რომ თავად მინორიტარმა პარტნიორმა კატეგორიულად უარყო საწარმოდან გასვლის ფაქტი და საწარმოს პარტნიორთა 2016 წლის 5 ივნისის კრების გადაწყვეტილება გაასაჩივრა

კიდევ სასამართლოში, რის გამოც საწარმოს მითითებული პრეტენზია დაუსაბუთებელია და გაზიარებული ვერ იქნება.

11.20.1. ზემოხსენებულიდან გამომდინარე, სააპელაციო სასამართლომ დაასკვნა, რომ რაიონული სასამართლოს გასაჩივრებული გადაწყვეტილება საწარმოს პარტნიორთა 2015 წლის 25 აპრილის კრების გადაწყვეტილების ბათილად ცნობის, მინორიტარი პარტნიორისათვის დივიდენდის სახით 5179.5 ლარის მიკუთვნებისა და ამავე პარტნიორის ს-----ედან გარიცხვის უარყოფის ნაწილებში კანონიერია და მისი შეცვლის საფუძველი არ არსებობს.

11.21. გასაჩივრებული გადაწყვეტილება მინორიტარი პარტნიორისათვის დამატებით, დივიდენდის სახით, 6116 ლარის მიკუთვნებისა და საწარმოს 2015 წლის წესდების 4.4, 7.3, 8.4, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.8, 5.1.10, 6.7.10, 7.5.1 და 7.5.2 პუნქტების ბათილად ცნობის შესახებ მინორიტარი პარტნიორის სასარჩელო მოთხოვნების უარყოფის ნაწილებში, გამოტანილია კანონის დარღვევით, რადგან რაიონულმა სასამართლომ არ გამოიყენა კანონები, რომლებიც უნდა გამოეყენებინა; ამიტომ, პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება, ამ ნაწილებში, სსსკ-ის 393-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის, 385-ე-386-ე მუხლების შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლოს მიერ მიღებული ახალი გადაწყვეტილებით შეიცვალა და მინორიტარი პარტნიორის სარჩელი სრულად დაკმაყოფილდა.

12. მოპასუხე საწარმოს საკასაციო საჩივარი

12.1. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 24 აპრილის გადაწყვეტილება საკასაციო წესით გაასაჩივრა საწარმომ (შეგებებული სარჩელის ავტორმა), რომელმაც მოითხოვა მინორიტარი პარტნიორის სარჩელის დაკმაყოფილების შესახებ გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება, ხოლო საწარმოს შეგებებული სარჩელის უარყოფის ნაწილში, ახალი გადაწყვეტილების მიღებით, საწარმოს შეგებებული სარჩელის იმგვარად დაკმაყოფილება, რომ ძალაში დარჩეს საწარმოს პარტნიორთა კრების 2015 წლის 25 აპრილის #3 კრების ოქმი, შესაბამისად, დაკმაყოფილდეს მოპასუხე საწარმოს მოთხოვნა და მინორიტარი პარტნიორი ცნობილ იქნეს პარტნიორთა შემადგენლობიდან გასულად (იხ. საკასაციო საჩივარი- ტ.6. ს.ფ.422-439).

13. საკასაციო სამართალწარმოების ეტაპი

- 13.1. საკასაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 28 ივლისის განჩინებით საკასაციო სასამართლომ წარმოებაში მიიღო საწარმოს საკასაციო საჩივარი დასაშვებობის წინაპირობების შესამოწმებლად, ხოლო იმავე წლის 27 ოქტომბრის განჩინებით საკასაციო განაცხადი ცნობილ იქნა დასაშვებად არსებითად განსახილველად სსსკ-ის 391-ე მუხლის მე-5 ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის საფუძველზე.
- 13.2. საქმის მასალებშია კასატორის მიერ დამატებით (საკასაციო სამართალწარმოების ეტაპზე დადგენილი ხარვეზის გამოსწორების განცხადებასთან ერთად - რეგისტრირებულია 18.07.2017წ. # ა-3084-17) წარმოდგენილი მტკიცებულებები, რაც საკასაციო სასამართლოში საქმის განხილვის საპროცესო სამართლებრივი დანაწესიდან გამომდინარე არ განუხილავს საკასაციო სასამართლოს, რადგან მისი მსჯელობა შემოიფარგლება მხოლოდ სააპელაციო სასამართლოს მიერ დადგენილი ფაქტების ფარგლებში სადავო სამართალურთიერთობის სამართლებრივი შეფასებით (იხ. სსსკ-ის 407-ე მუხლი).
- 13.3. მინორიტარმა პარტნიორმა საწარმოს საკასაციო საჩივარზე წარმოადგინა საკასაციო შესაგებელი, ასევე - წერილობითი მოსაზრება საწარმოს დირექტორის მიერ საკასაციო სასამართლოში წარდგენილ დამატებით მტკიცებულებებზე.

ს ა მ ო ტ ი ვ ა ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი:

საკასაციო სასამართლო საქმის შესწავლისა და საწარმოს საკასაციო საჩივრის იურიდიული დასაბუთებულობის არსებითად განხილვის შედეგად მიიჩნევს, რომ საკასაციო საჩივარი ნაწილობრივ უნდა დაკმაყოფილდეს და, სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილების შეცვლით, მიღებულ უნდა იქნეს ახალი გადაწყვეტილება, რომლითაც არ დაკმაყოფილდება მინორიტარი პარტნიორის (თავდაპირველი მოსარჩელის) სარჩელი და ასევე უარყოფილი იქნება საწარმოს შეგებებული სარჩელის მოთხოვნა.

14. სსსკ-ის 404-ე მუხლის პირველი ნაწილით, საკასაციო სასამართლო გადაწყვეტილებას ამოწმებს საკასაციო საჩივრის ფარგლებში. ამავე კოდექსის 407-ე მუხლის პირველი ნაწილით, საკასაციო სასამართლო იმსჯელებს მხარის მხოლოდ იმ ახსნა-განმარტებაზე, რომელიც ასახულია სასამართლო გადაწყვეტილებებსა და სხდომის ოქმებში. გარდა ამისა, შეიძლება გათვალისწინებული იქნეს ამ კოდექსის 396 - ე მუხლის პირველი ნაწილის „ვ“ ქვეპუნქტში მითითებული ფაქტები; ამავე მუხლის მე-2

ნაწილის თანახმად, სააპელაციო სასამართლოს მიერ დამტკიცებულად ცნობილი ფაქტობრივი გარემოებები სავალდებულოა საკასაციო სასამართლოსათვის, თუ წამოყენებული არ არის დასაშვები და დასაბუთებული პრეტენზია (შედავება). საკასაციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ კასატორის პრეტენზიათა ნაწილი, კერძოდ, მინორიტარი პარტნიორის სასარჩელო მოთხოვნის უარყოფის ნაწილში, დასაბუთებულია. რაც შეეხება თავად საწარმოს შეგებებული სარჩელის მოთხოვნას, აღნიშნულს სამართლებრივი საფუძველი არ გააჩნია.

15. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პარაგრაფი ავალდებულებს სასამართლოს, დაასაბუთოს თავისი გადაწყვეტილება, რაც არ უნდა იქნეს გაგებული თითოეულ არგუმენტზე დეტალური პასუხის გაცემად (*იხ. ჯღარკავა საქართველოს წინააღმდეგ, # 7932/03; Van de Hurk v. Netherlands, par.61, Garcia Ruiz v. Spain [GC] par.26; Jahnke and Lenoble v France (dec.); Perez v France [GC], par. 81*). ამდენად, საკასაციო სასამართლო მიუთითებს და განმარტავს მხოლოდ იმ ძირითად სამართლებრივ საკითხებს, რამაც განაპირობა როგორც თავდაპირველი, ისე შეგებებული სარჩელების უარყოფა.
16. საკასაციო სასამართლო არაერთ გადაწყვეტილებაში/განჩინებაში უთითებს, რომ საქმის განმხილველმა სასამართლომ, უწინარესად, უნდა დაადგინოს მოთხოვნის მატერიალური საფუძველი (მოთხოვნის დამფუძნებელი ნორმა) და მხოლოდ ამის შემდეგ უნდა გამოარკვიოს მოძიებული ნორმის წინაპირობები, მისი აბსტრაქტული შემადგენლობა და შეამოწმოს განხორციელებულია თუ არა განსახილველ საქმეზე ყველა მათგანი. ამ ასპექტში, ფორმალურ-სამართლებრივი თვალსაზრისით, სასამართლო შეზღუდულია სარჩელის ფაქტობრივი გარემოებებით, იგი ამოწმებს რომელ კონკრეტულ ფაქტობრივ გარემოებებზე მიუთითებს მოსარჩელე, ქმნიან თუ არა ისინი დამფუძნებელი ნორმის უკლებლივ ყველა წანამძღვარს. ამის შემდეგ მოწმდება, მოპასუხის პოზიცია რამდენად აქარწყლებს წარმოშობილ წანამძღვრებს (პროცესუალური და მატერიალური თვალსაზრისით).
17. თავდაპირველმა მოსარჩელემ, რომელიც მოპასუხე საწარმოს მინორიტარი პარტნიორია, საწარმოს წინააღმდეგ აღძრული სარჩელით მოითხოვა საზოგადოების 2015 წლის 25 აპრილის # 3 კრების გადაწყვეტილების ბათილად ცნობა, რომელიც 2014 წლის გაუნაწილებელ მოგებას ეხება და საზოგადოების სარეზერვო ფონდის შესავსებად წარიმართა; მოსარჩელემ

მოითხოვა, მის სასარგებლოდ, დივიდენდის გადახდის დაკისრება საწარმოსათვის, რაც მინორიტარი პარტნიორის მტკიცებით, 2014 წლის ფინანსური მოგების 45 186 ლარის 25 %-ია და 11 296 ლარით განისაზღვრება; მოსარჩელემ ასევე მოითხოვა საწარმოს 2015 წლის წესდების ცალკეული დებულების ბათილად ცნობა (მინორიტარი პარტნიორის სასარჩელო მოთხოვნა და საფუძვლები იხ. წინამდებარე გადაწყვეტილების 6.2-6.2.4 ქვეპუნქტებში).

17.1. სააპელაციო სამართალწარმოების ეტაპზე სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებით მინორიტარი პარტნიორის სარჩელი სრულად დაკმაყოფილდა, რაც საწარმოს საკასაციო პრეტენზიის საგანია და აქედან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მოსარჩელის (მინორიტარი პარტნიორის) მოთხოვნის სამართლებრივ საფუძველზე გაამახვილებს ყურადღებას.

17.2. იმის გათვალისწინებით, რომ მოსარჩელემ მოითხოვა 2015 წლის 25 აპრილის # 3 კრების გადაწყვეტილების ბათილად ცნობა, რომელზედაც არ განაწილდა საწარმოს წლიური მოგება (იხ. ტ.1, ს.ფ.60-63) და 2014 წლის გაუნაწილებელი მოგებიდან კუთვნილი 25%-იანი წილის შესატყვისი დივიდენდი, უწინარესად ერთმანეთისაგან უნდა გაიმიჯნოს შპს-ის მოგებიდან პარტნიორის წილის შესატყვისი დევიდენდის მიღებისა და მისი მოთხოვნის უფლებები. საკასაციო სასამართლომ განმარტა: „შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების მოგების წილის (დივიდენდის) მიღების უფლება მოიცავს დივიდენდის მიღების ზოგად უფლებას (**დივიდენდის მიღების უფლება**) და კონკრეტული სამეურნეო წლის ბოლოს პარტნიორის მიერ საზოგადოების მოგების ნაწილის მოთხოვნის უფლებას (**დივიდენდის მოთხოვნის უფლება**). მათ შორის განსხვავება იმაშია, რომ პირველი უფლება წარმოიშობა საზოგადოების პარტნიორად გახდომის მომენტიდან, ხოლო მეორე – საზოგადოების პარტნიორთა კრების მიერ მოგების განაწილების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების მომენტიდან“ (იხ. სუსგ №ას-1328-1170-2010, 2011 წლის 6 ივნისის გადაწყვეტილება; შდრ. სუსგ # ას-774-741-2016, 25.11.2016წ.). მაშასადამე ერთმანეთისაგან განსხვავდება დივიდენდის მიღების ზოგადი უფლება, რაც მინორიტარ პარტნიორს, საწარმოს პარტნიორად რეგისტრაციისთანავე წარმოეშვა, ხოლო რაც შეეხება პარტნიორის მიერ დივიდენდის მოთხოვნის უფლებას, ეს უკანასკნელი დაკავშირებულია კაპიტალური საზოგადოების პარტნიორთა კრების მიერ გადაწყვეტილების მიღებასთან;

17.3. განსახილველ შემთხვევაში საქმის მასალებით დადგენილია, რომ 2015 წლის 25 აპრილს # 3 პარტნიორთა კრებას არ მიუღია გადაწყვეტილება 2014

წლის დივიდენდის განაწილებაზე (იხ. წინამდებარე გადაწყვეტილების 11.4-11.4.4 ქვეპუნქტები), რაც დივიდენდის მოთხოვნის უფლებას წარმოუშობდა მინორიტარ პარტნიორს. ეს უკანასკნელი სარჩელით სწორედ პარტნიორთა კრების დისკრეციულ უფლებამოსილებაში შეჭრას ითხოვს სასამართლოსაგან და სადავო კრების ოქმის ბათილად ცნობას, რომელზედაც არ განაწილებულა წლიური მოგება (იხ. წინამდებარე გადაწყვეტილების 6.2.3 ქვეპუნქტი).

18. მრავალმხრივი გარიგების გავრცელებულ ფორმად მიიჩნევა კაპიტალური საზოგადოების პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილება, რომელიც მიიღება არა გამოვლენილ ნებათა კონსენსუსის საფუძველზე, არამედ გამოვლენილ ნებათა უმრავლესობის მიერ (იხ. სამოქალაქო კოდექსის კომენტარი, წიგნი I, ჭანტურია (რედ.), 2017, მუხლი 50, კელი 14). საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ მინორიტარი პარტნიორის დივიდენდის მოთხოვნის უფლების სამართლებრივი საფუძველი იქნებოდა „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9¹ მუხლი და საწარმოს წესდება. **პარტნიორთა კრებაზე მიღებული გადაწყვეტილებით პარტნიორები ხმათა უმრავლესობით ავლენენ ნებას, რომელიც ემსახურება კაპიტალური საზოგადოების, როგორც ეკონომიკურ მოგებაზე ორიენტირებული ორგანიზაციულ-სამართლებრივი სამეწარმეო სუბიექტის, განვითარებას და შემდგომ ამოცანებს. პარტნიორთა კრების, რომელიც ეკონომიკური მოგების მიღების მიზნით დაფუძნებული საზოგადოების მმართველი უმაღლესი ორგანოა, გადასაწყვეტია საწარმოში წლიური დივიდენდის განაწილება და მისი ოდენობის განსაზღვრა, რაც მეწარმეობის თავისუფალი განვითარებისათვის საწარმოს მართვისა და შიდაპარტნიორული ურთიერთობების პოლიტიკის საკითხს განეკუთვნება და მისი გადაწყვეტა სასამართლო დავის გზით შეუძლებელია.**

18.1. ამდენად, საკასაციო სასამართლო არ იზიარებს გასაჩივრებული გადაწყვეტილების მსჯელობასა და დასკვნებს საწარმოს პარტნიორთა კრების დისკრეციულ უფლებამოსილებაში ჩარევის მიზანშეწონილობასთან დაკავშირებით, მინორიტარი პარტნიორის სასარგებლოდ, საწარმოს წლიური მოგებიდან პარტნიორული წილის შესატყვისი დივიდენდის განაწილების თაობაზე (იხ. წინამდებარე გადაწყვეტილების 11.4.5-11.6.1 ქვეპუნქტები). მიუხედავად იმისა, რომ სააპელაციო სასამართლომ მართებულად მიუთითა

გასაჩივრებულ გადაწყვეტილებაში, რომ სამეწარმეო ურთიერთობები კერძოსამართლებრივი ურთიერთობის ერთ-ერთი სახეა, არასწორად დაასკვნა საწარმოს დისკრეციულ უფლებამოსილებაში ჩარევის საჭიროება, რაც მინორიტარი პარტნიორის კანონით დაცული უფლებების აღდგენის მიზანს დაუკავშირა (იხ. წინამდებარე გადაწყვეტილების 11.14-11.16 ქვეპუნქტები);

19. საკასაციო სასამართლო აქვე იმასაც განმარტავს, რომ **მოცემულ შემთხვევაში მაჟორიტარ პარტნიორს საწარმოს სახელით მისაღებ გადაწყვეტილებებზე გადამწყვეტი გავლენის მოხდენის პრაქტიკული შესაძლებლობა აქვს საკუთარი დომინანტური პოზიციის გათვალისწინებით, რომელიც იმავდროულად საწარმოს დირექტორიცაა და საზოგადოებას მესამე პირების წინაშეც წარმოადგენს, ანუ როგორც საწარმოს შიდა, ისე გარე ურთიერთობებზე (მესამე პირებთან) ზეგავლენის მქონე პირია, შესაბამისად, მინორიტარ პარტნიორს (თავდაპირველ მოსარჩელეს) საკუთარი უფლების დაცვა შეეძლო არა პარტნიორთა კრების სადავო ოქმის ბათილად ცნობისა და დივიდენდის განაწილების თაობაზე პარტნიორთა კრების არარსებული გადაწყვეტილებიდან გამომდინარე მოთხოვნით, არამედ, საწარმოს დირექტორის მიერ საწარმოსათვის მიყენებული ზიანის ფაქტობრივ გარემოებებსა და სამართლებრივად ვარგის მტკიცებულებებზე მითითებით (დერივატიული სარჩელი).** ერთ-ერთ საქმეზე საკასაციო სასამართლომ განმარტა: „ერთმანეთისაგან უნდა გაიმიჯნოს საწარმოს პარტნიორის უფლება-მოვალეობები და საწარმოს დირექტორის უფლება-მოვალეობები, რადგან ისეთ ვითარებაში, როგორც ეს მოცემულ შემთხვევაშია, მარტოოდენ იმ ფაქტობრივი მოცემულობის გამო, რომ საწარმოს 50%-იანი წილის პარტნიორი, იმავდროულად, საწარმოს დირექტორიცაა, არ განაპირობებს იმას, რომ ერთმანეთში იქნეს აღრეული პარტნიორისა და დირექტორის, რომელიც საწარმოს წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირია, ფუნქციები და სამართლებრივი ვალდებულებები საწარმოს, პარტნიორთა თუ მესამე პირთა წინაშე“.... „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 47-ე მუხლის თანახმად, „საწარმოს პარტნიორები მმართველობით უფლებამოსილებას ახორციელებენ პარტნიორთა საერთო კრების მეშვეობით. პარტნიორთა კრება განსაზღვრავს საწარმოს ძირითად მიმართულებებსა და ზოგადად, საქმიანობის პოლიტიკას. ხოლო დირექტორი არის პარტნიორთა მიერ შემუშავებული ძირითადი მიმართულებებისა და პოლიტიკის განმახორციელებელი. დირექტორის კომპეტენცია და პასუხისმგებლობის მოცულობა განისაზღვრება სპეციალური კანონით ან/და საწარმოს წესდებით. სპეციალური კანონის მე-9 მუხლის შესაბამისად ხელმძღვანელობის უფლება

შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში აქვთ დირექტორებს, თუ წესდებით (პარტნიორთა შეთანხმებით) სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული. დირექტორები საზოგადოების საქმეებს უნდა გაუძღვნენ კეთილსინდისიერად; კერძოდ, ზრუნავდნენ ისე, როგორც ზრუნავს ანალოგიურ თანამდებობაზე და ანალოგიურ პირობებში მყოფი ჩვეულებრივი, საღად მოაზროვნე პირი, და მოქმედებდნენ იმ რწმენით, რომ მათი ეს მოქმედება ყველაზე ხელსაყრელია საზოგადოებისათვის. თუ ისინი არ შეასრულებენ ამ მოვალეობას, საზოგადოების წინაშე წარმოშობილი ზიანისთვის პასუხს აგებენ სოლიდარულად, მთელი თავისი ქონებით, პირდაპირ და უშუალოდ. ხელმძღვანელობაზე/წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილ პირთან (პირებთან), ასევე სამეთვალყურეო საბჭოსა და საწარმოს სხვა ორგანოების წევრებთან ურთიერთობები რეგულირდება ამ კანონით, საზოგადოების წესდებითა და მათთან დადებული ხელშეკრულებებით....“ (სუსგ # ას-612-571-2017, 28.07.2017წ.).

19.1. განსახილველ შემთხვევაში თავდაპირველი მოსარჩელე სარჩელში მითითებული ფაქტებიდან გამომდინარე ერთმანეთისაგან არ მიჯნავს საწარმოს მაჟორიტარი პარტნიორისა და საწარმოს დირექტორის, რომელიც ერთი და იგივე პირია, ქმედებებს, რომლებიც შესაძლოა მოსარჩელეს სხვადასხვა სამართლებრივი მოთხოვნების წარდგენის საფუძველს ანიჭებდეს. ყველა შესაძლო პრეტენზია, რომელიც საწარმოს დირექტორს ეხება, დასაბუთებული და დამტკიცებული უნდა იქნეს „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9 მუხლის მე-6 ნაწილის (ამ მუხლის პირველ პუნქტში მითითებული პირები და სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები საზოგადოების საქმეებს უნდა გაუძღვნენ კეთილსინდისიერად; კერძოდ, ზრუნავდნენ ისე, როგორც ზრუნავს ანალოგიურ თანამდებობაზე და ანალოგიურ პირობებში მყოფი ჩვეულებრივი, საღად მოაზროვნე პირი, და მოქმედებდნენ იმ რწმენით, რომ მათი ეს მოქმედება ყველაზე ხელსაყრელია საზოგადოებისათვის. თუ ისინი არ შეასრულებენ ამ მოვალეობას, საზოგადოების წინაშე წარმოშობილი ზიანისთვის პასუხს აგებენ სოლიდარულად, მთელი თავისი ქონებით, პირდაპირ და უშუალოდ. საზოგადოების უარი რეგრესული ანაზღაურების მოთხოვნებზე ან საზოგადოების კომპრომისი ბათილია, თუ ანაზღაურება აუცილებელია საზოგადოების კრედიტორთა დასაცმადი ფილებლად. თუ ანაზღაურება აუცილებელია, საზოგადოების ხელმძღვანელების ვალდებულება არ წყდება იმის გამო, რომ ისინი მოქმედებდნენ პარტნიორთა გადაწყვეტილებების შესასრულებლად) საფუძველზე, რომელიც განსაზღვრავს კაპიტალური საზოგადოების ხელმძღვანელობითი და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირის პასუხისმგებლობას; ასეთ ვითარებაში სარჩელი საწარმოსათვის მიყენებულ ზიანს უნდა უკავშირდებოდეს. მოცემულ შემთხვევაში, მინორიტარი პარტნიორის პრეტენზიები, რაც უკავშირდება შორენა ბეკურაშვილისაგან, საწარმოს სახელით, საწარმოს დირექტორის (რომელიც მაჟორიტარი პარტნიორია) მიერ 15 000 ლარის სესხის დაუსაბუთებლად აღებას, შესაძლოა, საწარმოსათვის

მიყენებული ზიანის სახით, დირექტორის წინააღმდეგ სარჩელის აღძვრის საფუძველი იყოს და არა იმგვარი მტკიცების, როგორც ამას თავდაპირველი მოსარჩელე ცდილობს თავის სარჩელში, რომ საეჭვო სესხის აღებით, მისი გასტუმრებისათვის გაღებული თანხა არასწორად გამოაკლდა საწარმოს წმინდა მოგებას და ა.შ. (იხ. წინამდებარე გადაწყვეტილების 6.2.2 ქვეპუნქტი).

19.2. მოსარჩელემ, მართალია, სარჩელში მიუთითა საწარმოს 75%-იანი წილის მფლობელი პარტნიორის მიერ საკუთარი უფლებამოსილების ბოროტად გამოყენებაზე, თუმცა, მისი სასარჩელო მოთხოვნიდან გამომდინარე, რომელსაც, როგორც ზემოთ უკვე აღინიშნა, არ გააჩნია სამართლებრივი საფუძველი, მან არ განავითარა მსჯელობა „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის მე-8 ნაწილის საფუძველზე (თუ საწარმოს დომინანტმა პარტნიორმა განზრახ გამოიყენა თავისი დომინანტური მდგომარეობა ამ საზოგადოების საზიანოდ, მან დანარჩენ პარტნიორებს უნდა გადაუხადოს შესაბამისი კომპენსაცია. დომინანტად ითვლება პარტნიორი ან ერთად მოქმედ პარტნიორთა ჯგუფი, რომელსაც აქვს პრაქტიკული შესაძლებლობა, გადამწყვეტი ზეგავლენა მოახდინოს პარტნიორთა კრების კენჭისყრის შედეგზე), რაც კონკრეტული წინაპირობების დამტკიცების შემთხვევაში მინორიტარ პარტნიორს მაჟორიტარისაგან და, არა საწარმოსაგან, კომპენსაციის მოთხოვნის უფლებას მიანიჭებდა.

19.3. საკასაციო სასამართლო იმასაც აღნიშნავს, რომ საწარმოს პარტნიორთა კრების ოქმის ბათილად ცნობა, როგორც დამოუკიდებელი მოთხოვნა, შესაძლოა ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში დასაბუთდეს იმ პროცედურული წესების დარღვევაზე მითითებით, თუკი ასეთი დაშვებულია კაპიტალური საზოგადოების პარტნიორთა კრების მოწვევის დროს. ასეთ ვითარებაში დაცული უნდა იქნეს „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-15 მუხლის მე-2 ნაწილით განსაზღვრული გასაჩივრების ვადები. „პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილების, როგორც მრავალმხრივი გარიგების (იხ. სკ-ის 50-ე მუხლი) ბათილად აღიარების მოთხოვნის განხილვისას გადამწყვეტი მნიშვნელობისაა საკითხი იმის თაობაზე, თუ რამდენად ნამდვილი ინტერესი გააჩნია ამ მოთხოვნის მიმართ მოსარჩელეს და თუნდაც მის მიერ მითითებული გარემოებების გაზიარების შემთხვევაში, სარჩელის დაკმაყოფილებით მიიღწევა თუ არა იურიდიული ინტერესი - დარღვეული უფლების ეფექტური დაცვა, ანუ აღიარებითი სარჩელის წარმატებულობა, თანახმად სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 180-ე მუხლისა, გამართლებულია იურიდიული ინტერესის ნამდვილობით“ (იხ. სუსგ ას-839-805-2016, 06.03.2017 წ.).

20. საკასაციო სასამართლომ დასაბუთებულად მიიჩნია საწარმოს (შეგებებული სარჩელის ავტორის) საკასაციო პრეტენზიათა ის ნაწილი, რომელიც ეხება თავდაპირველი მოსარჩელის სასარგებლოდ დაკმაყოფილებულ სარჩელს საწარმოს პარტნიორთა კრების 2015 წლის 25 აპრილის # 3 ოქმის ბათილად ცნობისა და 2014 წლის გაუნაწილებელი ფინანსური მოგებიდან მინორიტარი

პარტნიორისათვის, ამ უკანასკნელის 25%-იანი წილის შესაბამისი, დივიდენდის მიკუთვნების თაობაზე, შესაბამისად, საწარმოს საკასაციო საჩივრის ამ ნაწილში დაკმაყოფილებით უარყოფილია მინორიტარი პარტნიორის სარჩელი და, საკასაციო სასამართლოს ახალი გადაწყვეტილებით, არ დაკმაყოფილდა თავდაპირველი სარჩელი საწარმოს პარტნიორთა კრების 2015 წლის 25 აპრილის #3 ოქმის ბათილად ცნობისა და დივიდენდის განაწილების (25%-ის შესატყვისი 11 296 ლარის საწარმოსათვის დაკისრების) თაობაზე.

21. მინორიტარი პარტნიორის სასარჩელო მოთხოვნასთან დაკავშირებით, რომელიც 2015 წლის 25 თებერვალს დარეგისტრირებული წესდების ახალი რედაქციის ცალკეული დებულების ბათილობას ეხება (იხ. წინამდებარე გადაწყვეტილების 6.2.4 ქვეპუნქტი), საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ამ შემთხვევაშიც უნდა განისაზღვროს მოსარჩელის მოთხოვნის სამართლებრივი საფუძველი.

21.1. სააპელაციო სასამართლომ მართებულად მიუთითა, რომ წესდება, როგორც პარტნიორთა შეთანხმება, არის მრავალმხრივი გარიგება, რომლის საფუძველზეც წესრიგდება საწარმოს საქმიანობასთან ან/და პარტნიორთა ურთიერთობებთან დაკავშირებული საკითხები და მისი ნამდვილობა განისაზღვრება, ზოგადად, გარიგების ნამდვილობისათვის კანონით დაწესებული პირობებით. მოცემულ შემთხვევაში, მინორიტარმა პარტნიორმა მოითხოვა საწარმოს წესდების ახალი რედაქციის ცალკეული დებულების, როგორც კანონსაწინააღმდეგო ჩანაწერების, ბათილად ცნობა, რაც დააკმაყოფილა სააპელაციო სასამართლომ;

21.2. საკასაციო სასამართლო, უპირველესად, იმას განმარტავს, რომ პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილების, როგორც მრავალმხრივი გარიგების (სსკ-ის 50-ე მუხლი), ბათილად აღიარების მოთხოვნის განხილვისას გადამწყვეტი მნიშვნელობისაა საკითხი იმის თაობაზე, თუ რამდენად ნამდვილი ინტერესი გააჩნია ამ მოთხოვნის მიმართ მოსარჩელეს და თუნდაც მის მიერ მითითებული გარემოებების გაზიარების შემთხვევაში, სარჩელის დაკმაყოფილებით მიიღწევა თუ არა იურიდიული ინტერესი - დარღვეული უფლების ეფექტური დაცვა, ანუ აღიარებითი სარჩელის წარმატებულობა, თანახმად სსსკ-ის 180-ე მუხლისა, გამართლებულია იურიდიული ინტერესის ნამდვილობით. საკასაციო სასამართლო არაერთ გადაწყვეტილებაში/განჩინებაში განმარტავს, რომ აღიარებითი სარჩელის დასაშვებობის, ისევე, როგორც მისი დასაბუთებულობის, საკითხის შემოწმება სამართლის საკითხია და აქედან გამომდინარე, სასამართლომ პროცესის მონაწილე მხარის პრეტენზიის არარსებობის პირობებშიც, საკუთარი ინიციატივით უნდა შეამოწმოს სარჩელის დასაშვებობა

საქმისწარმოების ნებისმიერ ეტაპზე. კანონის დანაწესიდან გამომდინარე, აღიარებითი მოთხოვნა დასაშვებია, თუ იკვეთება მოსარჩელის იურიდიული ინტერესი, რომ ასეთი აღიარება სასამართლოს გადაწყვეტილებით მოხდეს, მაგალითად, მამად ცნობა, მამობის დადგენა, ქორწინების ბათილად ცნობა, ლიტერატურული ნაწარმოების ავტორად აღიარება და ა.შ. ამ სახის სარჩელების მიზანია არა სუბიექტური უფლების მიკუთვნება, არამედ უფლების სადავოობის აღმოფხვრა. ამ დროს სულაც არ არის აუცილებელი, რომ პირის უფლება დარღვეული იყოს, მაგრამ ვარაუდი იმისა, რომ მომავალში შეიძლება დაირღვეს, წარმოადგენს პირის იურიდიულ ინტერესს. ამიტომაც, ამ ტიპის სარჩელებს „უფლების დამდგენ“ სარჩელებსაც უწოდებენ. მიკუთვნებითი სარჩელებისგან განსხვავებით, აღიარებითი სარჩელის დავის საგანია თვით მატერიალურსამართლებრივი ურთიერთობა, რომელიც სუბსიდიური ხასიათის მატარებელია და იურიდიული ინტერესის არსებობა გამორიცხულია, თუ შესაძლებელია მოპასუხის მიმართ მიკუთვნებითი მოთხოვნის წარდგენა (**იხ. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს დიდი პალატის გადაწყვეტილება საქმეზე # ას-664-635-2016, 02.03.2017 წ; შეადარეთ ასევე, სუსგ-ებს: #ას-937-887-2015, 10.11.2015წ.; # ას-17-14-2015, 01.07.2015წ.; # ას-1069-1008-2015, 16.12.2015წ.; # ას-773-730-2015, 08.09.2015წ.; # ას-181-174-2016, 06.05.2016წ.; # ას-323-308-2016, 03.06.2016წ.; #ას-407-390-2016, 10.06.2016წ.; # ას-375-359-2016, 17.06.2016წ.).**

21.3. იურიდიული ინტერესის არსებობა განპირობებულია არა ზოგადად მხარის სუბიექტური ინტერესით, არამედ მატერიალურ-სამართლებრივი დანაწესით, რომლის შედეგის რეალიზაცია შესაძლებელია აღიარებითი სარჩელის აღძვრით. მატერიალურ-სამართლებრივი ნორმით განსაზღვრული უფლების დაცვას უნდა ემსახურობდეს აღიარებითი სარჩელი. სსსკ-ის 180-ე მუხლი ადგენს აღიარებითი სარჩელის იურიდიული ინტერესის განმსაზღვრელ კრიტერიუმებს, კერძოდ: ა) მოსარჩელეს უნდა ედავებოდნენ უფლებაში; ბ) დავის არსებობა უნდა ქმნიდეს მოსარჩელის უფლების მომავალში დარღვევის რეალურ საშიშროებას; გ) აღიარებითი სარჩელის გადაწყვეტა დავის გადაწყვეტის საუკეთესო საშუალება უნდა იყოს, კერძოდ, გადაწყვეტილების შედეგად სრულად გარკვეული შედეგი უნდა დგებოდეს მხარისათვის, აღიარებითი სარჩელის დაკმაყოფილება უნდა ქმნიდეს იმ უფლებისა თუ ურთიერთობის განსაზღვრულობას, რაც მოსარჩელესა და მოპასუხეს შორის წარმოშობილი დავის გამო ირღვევა;

21.4. **საკასადიო სასამართლო მიიჩნევს, რომ, მოცემულ შემთხვევაში, წესდების ცალკეული დებულების ბათილად ცნობა მოსარჩელის დარღვეული უფლების აღდგენის წინაპირობა ვერ განდება, ვინაიდან, ამ კონკრეტულ მოთხოვნასთან დაკავშირებით უნდა აღინიშნოს, რომ თუკი წესდების (მრავალმხრივი გარიგების) რომელიმე დებულება კანონსაწინააღმდეგოა, იგი იმთავითვე**

ბათილია. ამასთან, „გარიგების ნაწილის ბათილობა არ იწვევს მისი სხვა ნაწილების ბათილობას, თუ სავარაუდოა, რომ გარიგება დაიდებოდა მისი ბათილი ნაწილის გარეშე“ (იხ. სსკ-ის 62-ე მუხლი). ამ შემთხვევაში წესდება, როგორც მრავალმხრივი გარიგება, სამეწარმეო საზოგადოების სახელმძღვანელო ერთიან დოკუმენტად განიხილება და სსკ-ის 62-ე მუხლის მიზანია გარიგების მონაწილეთა კერძო ავტონომიის დაცვა და მთლიანი გარიგების გადარჩენა მაშინაც, როცა მისი ერთი რომელიმე ნაწილი შეიძლება ბათილი იყოს. დოქტრინაში განიმარტება, რომ ერთიანი გარიგების ცალკეული ნაწილების ბათილობის შემთხვევაში, უნდა არსებობდეს იმის შესაძლებლობა, რომ გარიგების ის ნაწილი, რომელსაც არ ემუქრება ბათილობა, ცალკე გარიგებად დარჩეს; სსკ-ის 62-ე მუხლის მოწესრიგებიდან გამომდინარე ყველაზე მნიშვნელოვანია, რომ გარიგების ნაწილის (ცალკეული დებულებების) ბათილობა მხოლოდ მაშინ გამოიყენება, როდესაც, სავარაუდოა, რომ გარიგება ამ ბათილი ნაწილის გარეშეც დაიდებოდა (იხ. სამოქალაქო კოდექსის კომენტარი, წიგნი I, ჭანტურია (რედ.), 2017, მუხლი 62, ველი 1-11). საწარმოს წესდების ცალკეული დებულების ბათილობის კონტექსტში მინორიტარი პარტნიორის სარჩელი არ შეიცავს იმგვარ მტკიცებას, რომელიც სსკ-ის 62-ე მუხლის დანაწესიდან გამომდინარეობს და სააპელაციო სასამართლოსაც არ ჩაუტარებია სამართლებრივი კვლევა იმ თვალსაზრისით, თუ წესდების ცალკეული ნაწილის ბათილობის შემთხვევაში, რამდენად არის შესაძლებელი წესდების არაბათილი ნაწილის შენარჩუნება, ანუ ბათილი ნაწილის გარეშე, საწარმოს წესდება აწესრიგებს თუ არა ურთიერთობებს პარტნიორთა შორის, ასევე საზოგადოების მესამე პირებთან ურთიერთობის საკითხებს და ა.შ., შესაბამისად, გარიგების ცალკეული დებულების ბათილობის პირობებში, კვლავ შენარჩუნებულია თუ არა წესდების, როგორც საწარმოს საქმიანობის აღმწერი და მომწესრიგებელი სახელმძღვანელო დოკუმენტის, მნიშვნელობა და ფუნქცია;

- 21.5. მინორიტარი პარტნიორის სასარგებლოდ სააპელაციო სამართალწარმოების ეტაპზე დაკმაყოფილებული სასარჩელო მოთხოვნიდან გამომდინარე, ბათილად იქნა ცნობილი საწარმოს წესდების ისეთი დებულებები (იხ. წინამდებარე გადაწყვეტილების 11.7.1-11.7.2 ქვეპუნქტები), რომლებიც საწარმოს ფუნქციონირებასა და საქმიანობაზე გავლენას ახდენენ, ამასთან, არაა დასაბუთებული წესდების, როგორც სახელმძღვანელო დოკუმენტის, დარჩენილი არაბათილი (კანონშესაბამისი) დებულებების სამართლებრივი ძალმოსილება საზოგადოების მართვისათვის. საკასაციო

სასამართლო განმარტავს, რომ მინორიტარი პარტნიორის მოთხოვნა შესაძლოა გამომდინარეობდეს საწარმოსათვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურებიდან, რაც გამოწვეულია წესდების ცალკეული კანონით ბათილი დებულების საფუძველზე, ერთი მხრივ, საწარმოს დირექტორის, ხოლო, მეორე მხრივ, საწარმოს მაჟორიტარი პარტნიორის მიერ მიღებული გადაწყვეტილებებიდან. ამ შემთხვევაშიც, როგორც ზემოთ აღინიშნა, მინორიტარმა პარტნიორმა სარჩელის ფაქტობრივი საფუძველიდან გამომდინარე შესაძლოა საწარმოს სახელით სასარჩელო მოთხოვნა (დერივატიული სარჩელი) აღძრას საწარმოს დირექტორის წინააღმდეგ („მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9 მუხლის მე-6 ნაწილის საფუძველზე; ნორმის დეფინიცია იხ. წინამდებარე გადაწყვეტილების 19.1 ქვეპუნქტში) ან მინორიტარმა პარტნიორმა უშუალოდ მაჟორიტარი პარტნიორისაგან მოითხოვოს კომპენსაცია („მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის მე-2 ნაწილის საფუძველზე; ნორმის დეფინიცია იხ. წინამდებარე გადაწყვეტილების 19.2 ქვეპუნქტში).

21.6. ზემოხსენებული პუნქტებში განვითარებული მსჯელობიდან გამომდინარე, განსახილველ შემთხვევაში, მინორიტარი პარტნიორის სარჩელი, წესდების ცალკეული დებულების ბათილობის ნაწილში, ფაქტობრივი გარემოებების მითითების თვალსაზრისითაც არ შეიცავს კვალიფიციურ მტკიცებას, რადგან, როგორც ზემოთ უკვე აღინიშნა, მინორიტარი პარტნიორის პრეტენზია დასაბუთებული უნდა იყოს მაჟორიტარი პარტნიორის მიერ, თავისი დომინანტური მდგომარეობის გამოყენებით, საწარმოს საზიანოდ მიღებული გადაწყვეტილებებით; ასევე, საწარმოს დირექტორის მიერ, რომელიც მოცემულ შემთხვევაში იგივე პირია, ვინც - მაჟორიტარი პარტნიორი, საზოგადოებისათვის მიყენებულ ზიანზე მითითებითა და შესაბამისი ფაქტობრივი გარემოებების დამადასტურებელი მტკიცებულებების წარდგენით.

21.7. ზემოხსენებული სამართლებრივი დასაბუთება დაედო საფუძველად საწარმოს საკასაციო საჩივრის ნაწილობრივ დაკმაყოფილებას და, მინორიტარი პარტნიორის სასარგებლოდ, სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებით დაკმაყოფილებული სასარჩელო მოთხოვნის - საწარმოს წესდების ცალკეული დებულების ბათილად ცნობის თაობაზე, უარყოფას, რითაც არ დაკმაყოფილდა მინორიტარი პარტნიორის სარჩელი.

22. საკასაციო სასამართლო მოკლედ იმსჯელებს საწარმოს საკასაციო პრეტენზიაზე, რომელიც მისი შეგებებული სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმას ეხება, ყურადღებას გაამახვილებს საწარმოს სასარჩელო მოთხოვნაზე (იხ. წინამდებარე გადაწყვეტილების 7.2-7.3 ქვეპუნქტები) და ამ შემთხვევაშიც მოთხოვნის სამართლებრივ საფუძველზე იმსჯელებს. საკასაციო სასამართლო სავსებით იზიარებს სააპელაციო სასამართლოს

მსჯელობასა და სამართლებრივ შეფასებებს, რომლებიც ეხება საწარმოდან პარტნიორის გარიცხვის საკითხს, რომელიც პრაქტიკულად საწარმოში საკუთრების ჩამორთმევას უთანაბრდება (სააპელაციო სასამართლოს დასკვნები იხ. წინამდებარე გადაწყვეტილების 11.19-11.19.1 ქვეპუნქტები) და აღნიშნავს, რომ მართებულია სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება იმ ნაწილში, რომლითაც არ დაკმაყოფილდა საწარმოს შეგებებული სარჩელი და უცვლელად დარჩა ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს გადაწყვეტილება საწარმოდან პარტნიორის გარიცხვის დაუშვებლობის შესახებ.

22.1. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს დიდმა პალატამ განმარტა: „ზოგადად, საწარმოში წილის ფლობა, განსახილველ შემთხვევაში კი ტელეკომპანიის წილზე მოსარჩეუების საკუთრება, წარმოადგენს არამატერიალურ ქონებრივ სიკეთეს (სსკ-ის 147-ე და 152-ე მუხლები). ევროკონვენციის პირველი დამატებითი ოქმის პირველი მუხლი, ასევე, მოიცავს საწარმოს წილებზე საკუთრების უფლებას. კერძოდ, აღნიშნული საკითხი განიხილა ადამიანის უფლებათა ევროპულმა კომისიამ მიერ 1982 წელს საქმეში: *Bramelid and Malmström v. Sweden* (განაცხადის N. 8588/79, 8589/79; 1982). ადამიანის უფლებათა ევროპულმა კომისიამ თავდაპირველად განიხილა ის საკითხი, წარმოადგენდა თუ არა „აქციები“ მფლობელობას - კონვენციის პირველი დამატებითი ოქმის პირველი მუხლის ფარგლებში. მათ ასევე განსაზღვრეს ის რთული და კომპლექსური საკითხი, რომელიც „წილს“ უკავშირდებოდა. კერძოდ, სერტიფიკატი, რომელიც მისი მფლობელის საწარმოს წილზე საკუთრების უფლებას განამტკიცებს და ასევე, მასთან დაკავშირებულ უფლებებს (განსაკუთრებით, ხმის მიცემის უფლებას). ამასთან, სერტიფიკატი მოიცავს საწარმოს წილებზე არაპირდაპირი მოთხოვნის უფლებას. საქმის ფაქტობრივი გარემოებებიდან გამომდინარე, ეჭვს არ იწვევდა ის ფაქტი, რომ წილებს საწარმოში გარკვეული ეკონომიკური და ქონებრივი ღირებულება გააჩნდა. შესაბამისად, ევროკომისიამ დაასკვნა, რომ წილები წარმოადგენს „მფლობელობას“ კონვენციის პირველი დამატებითი ოქმის პირველი მუხლის ფარგლებში. ზემოხსენებული საქმე - *Bramelid and Malmström v. Sweden* - მნიშვნელოვანია არა მარტო იმის გამო, რომ იგი აღიარებს წილის საკუთრების უფლების კონვენციით გარანტირებული საკუთრების უფლების ფარგლებში მოქცევას, არამედ იმიტომაც, რომ ნათლად აჩვენებს აღნიშნული მუხლის გამოყენების შესაძლებლობას კერძოსამართლებრივი ურთიერთობის სუბიექტებს შორის (იხ. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს დიდი პალატის გადაწყვეტილება #ას-664-635-2016, 02.03.2017წ; 191-ე პუნქტი).

22.2. საწარმომ (კასატორმა) შეგებებული სარჩელით მოითხოვა მინორიტარი პარტნიორის გარიცხვა საწარმოს პარტნიორთა შემადგენლობიდან, პარტნიორული შეუთავსებლობის, საწესდებო კაპიტალისა და წილი კაპიტალის შეუვსებლობის გამო. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ საწარმოს მოთხოვნას სამართლებრივი საფუძველი არ გააჩნია, რადგან

ერთადერთ შემთხვევას, რასაც „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონი პარტნიორის შესაძლო გარიცხვას უკავშირებს, წარმოადგენს ამავე კანონის მე-3 მუხლის მე-7 ნაწილი, რომელიც ადგენს: „პარტნიორებს შეუძლიათ წესდებით გათვალისწინებულ შემთხვევაში განსაზღვრონ თითოეული პარტნიორის შენატანის შეტანის წესი და ვადა. ვადის უშედეგოდ გასვლის შემთხვევაში პარტნიორი, რომელმაც არ განახორციელა გადახდა, კარგავს წილს და ნაწილობრივ შესრულებულ ვალდებულებათა შედეგებსაც, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის დადგენილი“. სააპელაციო სასამართლომ დაადგინა, რომ შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების საწესდებო კაპიტალი - 2000 ლარი - შევსებულია, მისი გაზრდის შესახებ პარტნიორთა კრებას გადაწყვეტილება არ მიუღია (იხ. „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9¹ მუხლის მე-6 ნაწილის „ზ“ ქვეპუნქტი), აქედან გამომდინარე, მინორიტარ პარტნიორს რაიმე დამატებითი შენატანის განხორციელების ვალდებულება არ დაკისრებია, შესაბამისად, შენატანის გარიცხვის მოტივით მინორიტარი პარტნიორის გარიცხვა ვერ მოხდებოდა, ხოლო საწარმოს მიერ მითითებული საფუძველი, პარტნიორული შეუთავსებლობის თაობაზე, კანონიდან არ გამომდინარეობს და სამართლებრივ შედეგებს არ წარმოშობს. ამდენად, საწარმოს პარტნიორთა კრების 2015 წლის 27 ოქტომბრის # 5 ოქმი მინორიტარი პარტნიორის საწარმოდან გარიცხვის შესახებ უკანონო და დაუსაბუთებელია. ამ მხრივ საწარმოს დასაბუთებული საკასაციო შედავება არ განუხორციელებია და არ მიუთითებია იმგვარ გარემოებასა და მტკიცებულებაზე, რაც მინორიტარ პარტნიორს საწარმოში დამატებითი შენატანის განხორციელებას დაავალდებულებდა.

22.3. საკასაციო სასამართლო კასატორის ვერც იმ პრეტენზიას გაიზიარებს, რომელიც საწარმოს მტკიცებით, ფაქტობრივი გარემოების ცვლილების გამო, დავის საგნის დაზუსტებას და პარტნიორთა კრების 2016 წლის 5 ივნისის მიღებული გადაწყვეტილების სასამართლოს მიერ დადასტურებას უკავშირდება (იხ. წინამდებარე გადაწყვეტილების 7.3.1, 9.3.1, 11.20). ამ ნაწილშიც საკასაციო სასამართლო სავსებით იზიარებს სააპელაციო სასამართლოს მსჯელობასა და დასკვნებს, რომლებიც წინამდებარე გადაწყვეტილების 11.20 პუნქტშია ასახული. საკასაციო სასამართლომ მართებულად მიიჩნია სააპელაციო სასამართლოს დასკვნები საწარმოს შეგებებული სარჩელის უარყოფის თაობაზე და არ დააკმაყოფილა საწარმოს საკასაციო საჩივარი, შესაბამისად, საწარმოს შეგებებული სარჩელის მოთხოვნა არ დაკმაყოფილდა.

23. საწარმოში მინორიტარი პარტნიორის კუთვნილ 25%-იან წილზე გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმებისა და მხარეთა შორის სახელმწიფო ბაჟის განაწილების საკითხები ასახულია საკასაციო სასამართლოს გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილში.

ს ა რ ე ზ ო ლ უ ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი :

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 399-ე, 372-ე, მე-8, 264.3-ე, 257-ე, 408.3-ე, 410-ე, 411-ე, 199¹-ე მუხლებით და

გ ა დ ა წ ყ ვ ი ტ ა :

1. შპს „ს-----ეს“ საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ;
2. გაუქმდეს ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 24 აპრილის გადაწყვეტილება და მიღებულ იქნეს ახალი გადაწყვეტილება;
3. დ----- ხ-----ის სარჩელი არ დაკმაყოფილდეს;
4. შპს „ს-----ეს“ შეგებებული სარჩელი არ დაკმაყოფილდეს;
5. გაუქმდეს ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს 2016 წლის 19 თებერვლის განჩინება, რომლითაც ყადაღა დაედო შპს "ს-----ეში" დ----- ხ-----ის (პ/ნ 1----- --) სახელზე რიცხულ 25 %-იან წილს;
6. გადაწყვეტილება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

თავმჯდომარე

მ. თოდუა

მოსამართლეები:

ე. გასიტაშვილი

პ. ქათამაძე